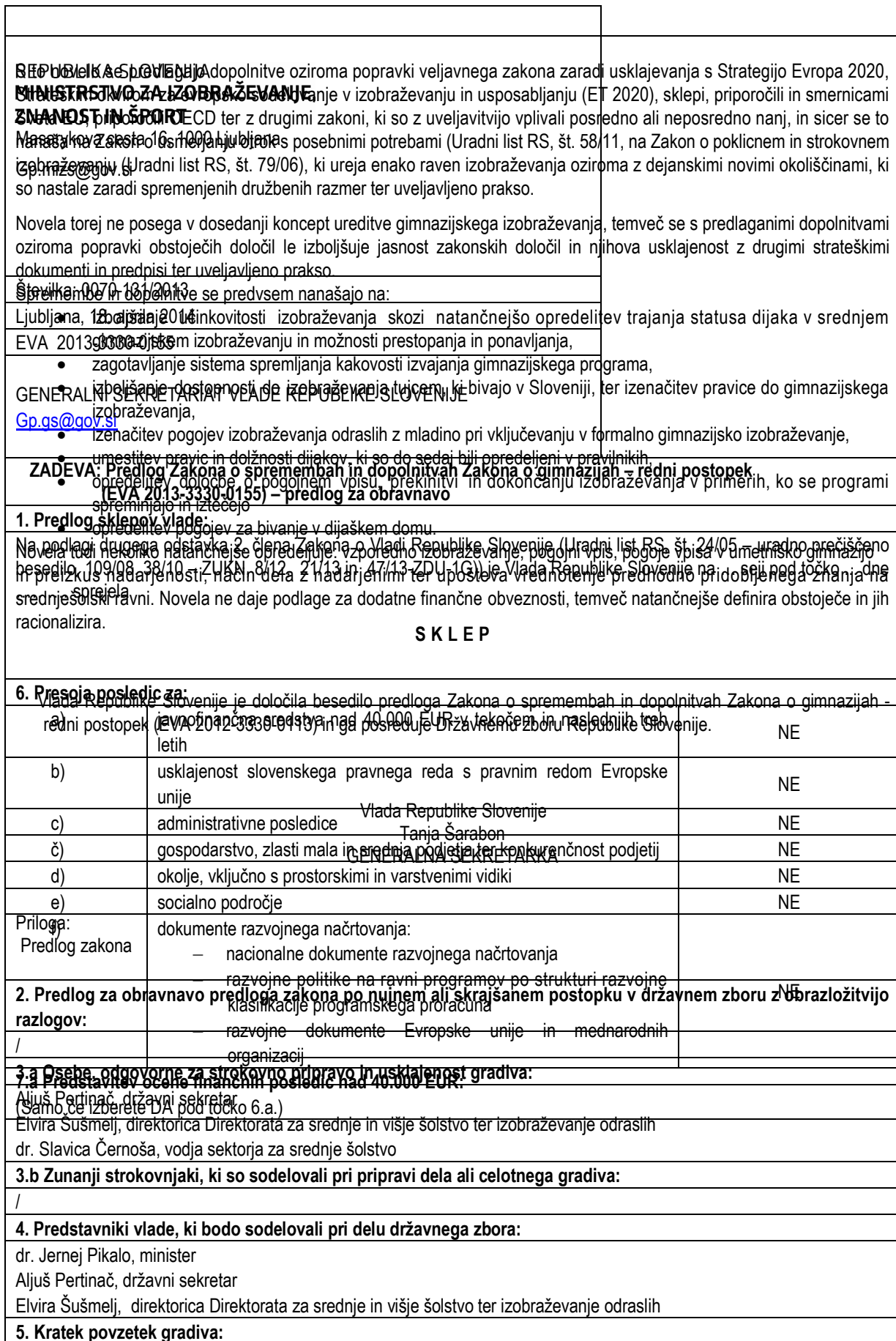

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV: /				

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:	
Novela zakona neposredno ne bo imela finančnih posledic za državni proračun in tudi ne vpliva na druga javno finančna sredstva.	
8. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA/NE
9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
dr. Jernej Pikalo MINISTER	

Priloga I: predlog zakona

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O GIMNAZIJAH - REDNI POSTOPEK

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

S predlagano novelo Zakona o gimnazijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo) se ne posega v dosednji koncept ureditve gimnazijskega izobraževanja, temveč se s predlaganimi dopolnitvami oziroma popravki obstoječih določil le izboljšuje jasnost zakonskih določil in njihova usklajenost z drugimi predpisi s področje srednješolskega izobraževanja (Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 79/0)) oziroma z dejanskimi novimi okoliščinami, ki so nastale zlasti zaradi spremenjenih družbenih razmer, kar naj bi prispevalo k njegovi splošni učinkovitosti.

Prav tako je treba zakon uskladiti s Strategijo za pametno, trajnostno in vključujočo rast, Evropa 2020, sprejeto 3. 3. 2010, Strateškim okvirom za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020), sprejetim 12. 5. 2009, sklepi, priporočili in smernicami Sveta EU, priporočili OECD ter z drugimi zakoni, ki so z uveljavitvijo vplivali posredno ali neposredno nanj in sicer se to nanaša zlasti na Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 58/11). Poleg tega je potrebno bolje definirati nekatere rešitve, ki so se oblikovale skozi prakso ali so nastale zaradi spremenjenih družbenih razmer ter jih urediti novim okoliščinam primerno, saj zakon ni bil spremenjen od leta 1996, razen manjših popravkov, ki se nanašajo na varstvo pravic dijakov, leta 2007.

Gimnazijski program je opredeljen kot najsprejemljiviši srednješolski izobraževalni program, ki dijake pripravlja za nadaljnji študij oziroma omogoča vpis v univerzitetne študijske programe in v študijske programe višjega ter visokega strokovnega izobraževanja. Gimnazijsko srednješolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji se izvaja v programih splošne in strokovne gimnazije.

Izobraževanje v gimnaziji traja 4 leta in se zaključi z maturo, ki omogoča pridobiti srednjo izobrazbo. K splošni gimnaziji spadajo: gimnazija, klasična gimnazija, gimnazija s športnim oddelkom, gimnazija z evropskim oddelkom, gimnazijski izobraževalni program zasebne katoliške šole ter program Mednarodne mature in Waldorfska gimnazija, ki izvaja srednješolsko izobraževanje po posebnih pedagoških načelih. Strokovne gimnazije so tehniška, ekonomska in umetniška gimnazija. K splošnemu izobraževanju sodi tudi maturitetni tečaj, ki je priprava na splošno maturo.

Značilnost splošne srednje šole v Sloveniji je v prvi vrsti dolga tradicija in v drugi vrsti model enotne gimnazije, ki posreduje splošno izobrazbo in pripravlja na univerzitetni študij. V zgodovini splošnega izobraževanja v Sloveniji je zapisano tudi obdobje, v katerem so zaradi modela usmerjenega izobraževanja (Zakona o usmerjenem izobraževanju, april 1980) bile gimnazije ukinjene. Na novo se s sprejetjem programa gimnazija leta 1990 začne izobraževanje po programu gimnazija. Predmetnik splošnega gimnazijskega programa je sestavljen iz treh temeljnih delov:

- iz obveznega dela, ki ga tvorijo štiriletni in drugi obvezni predmeti,
- iz izbirnega dela, v katerem gre za nerazporejene ure, kjer je določen obseg ur, ki jih mora dijak opraviti, usmerjenega v poglobljanje znanj na področjih, ki jih izberejo dijaki in se pripravljajo na maturo,
- iz dela, ki predstavlja izbiro dijaka - obvezne izbirne vsebine, kjer dijaki pridobijo različna znanja, ki so delno vključene v šolske predmete ali pa ne.

V strokovnih gimnazijah se ohranja struktura predmetnika, značilnega za vse gimnazijske programe, vendar je obseg nerazporejenih ur manjši. V predmetnike tehniške gimnazije, ekonomske gimnazije in umetniške gimnazije so glede na predmetnik splošne gimnazije dodatno vključeni strokovni predmeti v različnem obsegu, in sicer od 15 do 29 odstotkov, odvisno od programa.

Obseg generacije učencev, ki se vpisujejo v srednje šole iz leta v leto upada. To pomembno vpliva na vpis oziroma na zasedenost šolskih kapacitet. Populacija dijakov, vpisanih v srednje šole je leta 1980 štela skoraj 30000 srednješolcev, do leta 1995 se je zelo zmanjšala in se je celo naslednje desetletje gibala med 16000 in 19000. Delež učencev, ki izpolnjujejo osnovnošolsko obveznost ali uspešno končajo osnovno šolo in se v istem letu odločijo za nadaljnje šolanje v srednjih šolah, se je od leta 1990/1991 do leta 1995/1996 povečal za dobrih 5 odstotkov, in sicer iz 88,07 na 93,31 odstotka.¹ Trend visokega deleža mladih, ki nadaljujejo izobraževanje v srednjih šolah, se je

¹ Srednješolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji 1990-1996, 1996

nadaljeval tudi od leta 1997/1998 do 2005/2006, ko se je delež 15-letnikov, vključenih v izobraževanje, gibal med 95 in 99 odstotki.² Delež vpisanih dijakov med prebivalstvom v starostni skupini od 15 do 19 let se je od šolskega leta 2000/2001, ko je bilo vpisanih 76,7 odstotka dijakov te starosti, v šolskem letu 2008/2009 povečal na 80,2 odstotka.

Delež vpisanih v štiriletnih srednješolskih izobraževalnih programih je bil leta 1998/1999 67,03 odstotka, do leta 2010/2011 pa se je povečal na 83,17 odstotka. Znotraj štiriletnih srednješolskih izobraževalnih programov se je povečal delež vpisanih v gimnazijske programe. Razmerje med vpisanimi v gimnazije in druge štiriletne programe se je od šolskega leta 1998/1999 do šolskega leta 2010/2011 povečalo v prid gimnazij, ko je znotraj štiriletnih srednješolskih programov večina, to je 51,38 odstotka, dijakov vpisanih v gimnazijske programe. Vendar se v absolutnem številu zmanjšuje od šolskega leta 2005/2006, ko je v gimnazijo bilo vpisano 38.413 dijakov, saj jih je bilo v šolskem letu 2012/2013 vpisanih 30.324, kar je približno raven iz šolskega leta 1998/1999, v šolskem letu 2103/14 pa 29.150 dijakov.

Tabela 1: Število vpisanih dijakov v posamezne programe

Šol.let.	NPI	SPI	SSI	GIM	PTI	PT	MT
1998/99	3020	29989	38070	29026	6298	65	68
1999/00	2741	27867	36018	31265	7285	97	182
2000/01	3439	25629	33576	33628	7763	95	378
2001/02	3012	23812	31987	35794	7811	193	621
2002/03	2785	22211	32120	37179	7592	218	1073
2003/04	2556	20614	32599	38082	7805	260	1287
2004/05	2247	19046	32736	38352	7773	293	1445
2005/06	1902	17664	32598	38413	7428	309	1546
2006/07	1630	15939	32078	37810	7047	343	1428
2007/08	1320	14381	31300	36425	6564	376	1257
2008/09	1125	13139	30929	35126	5693	372	1134
2009/10	1052	12361	30910	33861	5273	406	1192
2010/11	875	11900	30688	32432	4839	429	1077
2011/12	836	11750	30542	31315	4386	313	759
2012/13	797	11643	30366	30324	3955	366	713
2013/14	871	11678	30505	29150	2823	364	666

Vir: MIZŠ

NPI - nižje poklicno izobraževanje; **SPI** - srednje poklicno izobraževanje; **SSI** - srednje strokovno izobraževanje; **GIM** - gimnazija (splošna in strokovna); **PTI** - poklicno-tehnično izobraževanje; **PT** - poklicni tečaj; **MT** - maturitetni tečaj

Gimnazijsko izobraževanje je bilo skupaj z drugimi segmenti izobraževalnega sistema v drugi polovici devetdesetih let del kurikularne prenove, ki ji je sledila tudi didaktična prenova.

Elementi splošne izobrazbe, ki jih razvija gimnazija, se z razvojem znanosti in civilizacije na dolgi rok do določene mere spreminjajo, vendar se koncept gimnazije in splošne izobrazbe kot pripravljavnice za univerzitetni študij opira na temelje vednosti, na znanstvena in umetniška področja, ki se vendarle v osnovni strukturi ne spreminjajo tako korenito in hitro, kot se lahko njihove konkretne vsebine.

Ocenjujemo, da temeljitejša sistemske spremembe gimnazijskega programa za zdaj niso potrebne, potrebno pa je posodobiti, spremeniti oziroma dopolniti nekatera določila:

² Vir: SURS.

- status dijaka v srednjem izobraževanju in s tem izboljšati kakovost in učinkovitost izobraževanja, saj narašča število tistih, ki se v šole vpisujejo ne zaradi želje po izobraževanju, ampak zaradi ugodnosti, ki jih imajo, ko si pridobijo status dijaka, zato se natančneje opredeli pravico do prestopanja in ponavljanja,
- zagotavljanje sistema spremljanja kakovosti izvajanja gimnazijskega programa,
- izboljšati dostopnost do izobraževanja tujcem, ki plačujejo v Republiki Sloveniji davke in prispevke ter jim izenačiti pravice do gimnazijskega izobraževanja z državljani Republike Slovenije,
- izenačiti pogoje izobraževanja odraslih z mladino pri vključevanju v formalno gimnazijskem izobraževanje,
- dopolnitev določil o bivanju v dijaškem domu,
- izenačitev pogojev izobraževanja odraslih z mladino pri vključevanju v formalno gimnazijsko izobraževanje,
- umestitev pravic in dolžnosti dijakov, ki so do sedaj bili opredeljeni v pravilnikih,
- opredelili določbe o dokončanju izobraževanja v primerih, ko se programi spreminjajo in iztečejo.

Novela tudi nekoliko natančneje opredeljuje vzporedno izobraževanje, pogojni vpis, pogoje vpisa v umetniško gimnazijo in preizkus nadarjenosti, način dela z nadarjenimi ter upošteva vrednotenje predhodno pridobljenega znanja na srednješolski ravni.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji zakona

Poglavitni cilj novele zakona je posodobitev zakona ter uskladitev z evropskimi strateškimi dokumenti, priporočili OECD ter z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Ob tem se posodobitve in uskladitve nanašajo na ureditev statusa dijaka, ki lahko v srednješolskem izobraževanju uveljavlja pravice iz statusa največ 5 let (izjemoma 7 let), ureditev statusa udeleženca izobraževanja odraslih, izenačitev pravic tujcev, ki v naši državi plačujejo davke in prispevke, do splošnega izobraževanja, natančnejšo opredelitev in ureditev vzporednega izobraževanja, ureditev dela z nadarjenimi dijaki, z dijaki s posebnimi potrebami ter upoštevanje in vrednotenje predhodno pridobljenega znanja.

Z novelo zakona želimo okrepiti avtonomijo in odgovornost šole pri uvajanju sodobnih pristopov, ključnih kompetenc dijakov in ugotavljanju in zagotavljanju kakovosti. Upoštevani so bili strateški dokumenti EU, priporočila OECD. Z novelo smo uskladili zakonske rešitve v obeh področnih zakonih (Zakon o gimnazijah in Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju). S predlaganimi rešitvami noveli se zagotavlja razvoj sodobnih konceptov vzgoje in izobraževanja, skozi trajnostni razvoj, podjetnost, inovativnost in ustvarjalnost, ki se razvijajo znotraj interdisciplinarnega pristopa razvoja zlasti prečnih ključnih kompetenc. Predlogi gredo tudi v smeri približevanja najnovejšim priporočilom Sveta Evropske unije na področju ustvarjanja novih priložnosti za učenje in v tem kontekstu priznavanje učnih rezultatov pridobljenih s formalnim in neformalnim izobraževanjem in učenjem.

RAZVOJ PODJETNOSTI IN USTVARJALNOSTI

Skupno poročilo Sveta in Komisije o napredku pri izvajanju delovnega programa »Izobraževanje in usposabljanje 2010« (2010/C 117/01) navaja, da Evropski referenčni okvir ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje, ki je bil sprejet 2006 (Uradni list RS, št. 394) opredeljuje osem ključnih kompetenc, potrebnih za osebno izpolnitev, aktivno državljanstvo, socialno vključenost in zaposljivost v družbi znanja, med katerimi je tudi kompetenca »samoiniciativnost in podjetnost«. Prav tako je navedeno, da bi morale splošno izobraževanje podpirati razvoj teh ključnih kompetenc do take stopnje, da bi bili vsi mladi, tudi tisti iz prikrajšanih skupin, usposobljeni za nadaljnje učenje. Izobraževanje in usposabljanje odraslih bi morala vsem odraslim omogočiti, da vse življenje razvijajo in posodablajo svoje ključne kompetence.

Poleg tega pa sklepi Sveta EU z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020)(2009/C 119/02) opredeljuje štiri strateške cilje, pri čemer je četrti strateški cilj na področju izobraževanja in usposabljanja Krepitev ustvarjalnosti in inovativnosti, vključno s podjetništvom, na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja.

Delež prebivalstva, ki se ukvarja s podjetništvom, se zmanjšuje. Zgodnja podjetniška aktivnost, ki meri delež prebivalstva, ki se vključuje v podjetništvo, se je po rasti v obdobju od 2005 do 2008 v letih od 2008 do 2011 znižala na najnižjo raven doslej. Znižal se je delež nastajajočih podjetnikov. Zaradi naraščajoče vloge sodobnih tehnologij so kompetence mladih s področja naravoslovja in tehnike pomemben člen pri povečevanju njihove fleksibilnosti na trgu dela tako kot pri povečanju inovativnosti v podjetjih. Ne samo zato, ker se višja raven podjetniške aktivnosti povezuje

z višjo stopnjo gospodarske rasti, z višjo konkurenčnostjo, temveč tudi zato, ker podjetništvo lahko predstavlja rešitev za posameznika v primeru pomanjkanja prostih oziroma primernih delovnih mest.

Pri dijakih je potrebno razvijati kreativnost, inovativnost in podjetnost. Skozi prečne kurikularne vsebine se razvija zavedanje o nacionalnih, kulturnih razsežnostih ter lastnega položaja v okolju.

Na 3164. zasedanju Sveta Evropske unije v formaciji Izobraževanje mladina, kultura, šport (Svet EYCS, maj 2012) se je poudaril pomen spodbujanja kreativnosti, inovativnosti, prilagodljivosti, podjetniške spretnosti in komunikacijske sposobnosti mladih. Pri tem je še posebej pomembna podjetniška kultura mladih kot tudi priznavanje neformalno in priložnostno pridobljenih znanj na eni strani, prav tako pa je pomembna tudi organiziranost mladih, njihova politična participacija, kot tudi njihove kulturne kompetence.

Raziskava Mladina 2010, ki sta jo opravila Filozofska fakulteta v Mariboru in Interstat (Urad za mladino, december 2010), je pokazala, da so mladi sicer mnenja, da izobraževalni sistemi razvijajo samoiniciativnost, da pa formalno izobraževanje ne deluje spodbujevalno v smeri podjetništva in da ponuja relativno malo znanj, ki so potrebna za ustanovitev in vodenje podjetij. Mladi zaznavajo svojevrstno deficitarnost izobraževalnega sistema. Kot ključna kompetenca podjetnost in inovativnost predstavljajo tudi znanje proaktivnega vodenja projektov (vključno z znanjem, kot so sposobnost načrtovanja, organizacije, vodenja, analiziranja, sporazumevanja, načrtovanja projekta, ovrednotenja in zapisovanja), učinkovitega zastopanja in pogajanja ter sposobnost za delo posameznika in skupinsko v timih. Sposobnost presojati lastne prednosti in pomanjkljivosti ter sposobnost oceniti in po potrebi sprejemati tveganja je bistvena. Podjetniški odnos označuje dajanje pobud, proaktivnost, neodvisnost in inovativnost v zasebnem in socialnem življenju, kakor tudi v službi (Poročilo Evropskega parlamenta in sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, 2006).

UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

Sklepi Sveta EU z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju („ET 2020“)(2009/C 119/02) opredeljujejo štiri strateške cilje, pri čemer je drugi strateški cilj na področju izobraževanja in usposabljanja: izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja.

Delež vpisanih v gimnazije dokazuje, da pridobitev splošne izobrazbe, ki omogoča vpis na različne univerzitetne študijske programe, ostaja zelo privlačen izobraževalni cilj. Od šolskega leta 1998/1999 do 2010/2011 se je število vpisanih v gimnazije povečalo za 11,73 odstotka. Delež dijaške populacije v gimnazijskih programih samo v zadnjem desetletju povečal od 28,99 odstotka v šolskem letu 1999/2000 na 42,72 odstotka v letu 2010/2011. Pri tem je v program splošne gimnazije v zadnjih letih vključenih okoli 80 odstotkov vseh gimnazijcev. Zato postaja eno ključnih vprašanj odličnost pri doseganju znanja v gimnazijah ob tako velikem deležu mladih, ki se vanjo vpisujejo. V demokratični družbi, ki upošteva odločitve, potrebe in prepričanja posameznika, je potrebno omenjeno dejstvo upoštevati. Ob tem pa mora gimnazija zagotavljati kakovostno izobrazbo, kar pomeni tudi postavljati visoke in mednarodno primerljive standarde za uspešen zaključek gimnazije.

Zaradi velikega zanimanja dijakov za vpis v gimnazijske programe, se je povečala tudi mreža šol, ki izvajajo gimnazijski program. V šolskem letu 2013/2014 se v 80 šolah izvajajo gimnazijski izobraževalni programi, od tega v 74 javnih (46 je samostojnih šol in 28 jih je organiziranih kot organizacijske enote zavoda) in v 6 zasebnih šolah. Program splošna gimnazija izvaja 53 javnih šol in ena zasebna šola. Pet zasebnih šol izvaja svoj program. Program klasična gimnazija se izvaja na petih javnih in eni zasebni šoli. V 12 gimnazijah izvajajo program tehniške gimnazije. Program Umetniška gimnazija se izvaja v devetih gimnazijah, športni oddelki splošne gimnazije pa se izvajajo v štirinajstih srednjih šolah. V šolskem letu 2013/2014 je vseh dijakov, vpisanih v gimnazijski program 29150, kar je 38,2 % vseh dijakov, vpisanih v srednje šole. Vse večje zanimanje za vpis v gimnazijski program povečuje zahtevo po kakovostnem izobraževanju. Gimnazija mora zagotavljati kakovostno izobrazbo, kar pomeni, da mora slediti visokim in mednarodno primerljivim standardom znanja, ki se med drugim dokazuje skozi uspešen zaključek.

V preteklosti se je pogosto razpravljalo o izbirstvi v gimnaziji, manj pa se je razpravljalo, kako zagotoviti kakovost gimnazijskega programa. V strokovni in laični javnosti velikokrat slišimo vprašanja, ali gimnazije zaradi povečanja deleža populacije vpisanih še lahko dosegajo pričakovano kakovost. Ker se v gimnazijski program vpisuje vedno večji delež populacije, je pomembno vprašanje, kako zagotoviti kakovost in odličnost znanja gimnazijcev, s katerim odhajajo na univerzitetni študij.

Novela zakona določa način zagotavljanja kakovosti v gimnaziji po načelu celovitega sistema vodenja kakovosti, pri čemer kazalnike določi Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje. Ravnatelj poroča svetu šole o doseganju kazalnikov kakovosti za gimnazijski program in ga objavi na spletnih straneh šole. Ugotavljanje kakovosti

se izvaja na podlagi podatkov in poročil šole ter statističnih podatkov.

SLOVENŠČINA ZA DIJAKE

Sodobni migracijski procesi se odražajo tudi v šolskem prostoru, saj se vsako leto v slovenske osnovne in srednje šole vključujejo učenci tujci, ki ne znajo slovenskega jezika. Za njihovo uspešno vključitev v vzgojno-izobraževalni sistem je treba na zakonski ravni urediti pomoč pri učenju slovenščine. V noveli se natančneje določa pomoč dijakom, ki jim slovenščina ni materni jezik in prihajajo v Slovenijo kot tujci, da se jim pri vključevanju v izobraževalni sistem v Republiki Sloveniji omogoči tečaj slovenščine.

Poleg tega novela določa, da imajo tujci, ki plačujejo davke in prispevke v Republiki Sloveniji, enake pravice do izobraževanja kot državljani EU.

NADARJENI DIJAKI

Nadarjenost predstavlja možnost do dosežkov in ni dosežek že sama na sebi (William Stern, 1916). Sodobna spoznanja nadarjene učence in dijake ne vidijo kot homogeno skupino. Določene vrste nadarjenosti se lahko pojavijo kasneje oziroma so prepoznane šele v srednji šoli. Šole morajo razvijati svoje koncepte dela z nadarjenimi dijaki in ne za zgolj dva odstotka najbolj nadarjenih, pač pa tudi za preostalih 10 odstotkov nadarjenih učencev, ki jih družba potrebuje za svoj razmah in razvoj. V veliki meri je odvisno od šole, kakšnemu programu dela z nadarjenimi bo sledila, da bodo njeni dijaki v nadaljnjem življenju uspešni. V vsakem kurikulumu je zato več kot potrebno predvidevati delo z nadarjenimi dijaki v smislu obravnave vsakega posameznika v skladu z njegovimi individualnimi potrebami in interesi.

Sodoben pogled na nadarjenost ne govori samo o visoki splošni intelektualni sposobnosti osebe, ampak tudi o talentih na specifičnih akademskih področjih, v umetnosti, ustvarjalnosti in na področju vodenja. Sodobne definicije govorijo o nadarjenih in talentiranih učencih in dijakih, ki poleg običajnih učnih programov potrebujejo tudi njim prilagojen pouk in dejavnosti, da bi lahko razvijali svoje sposobnosti (Koncept dela z nadarjenimi, 25. Seja Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje, 11. februar 1999). V predlogu novele zakona je ustvarjena podlaga za delo z nadarjenimi in talentiranimi dijaki. Temeljni cilj prepoznavanja in dela z nadarjenimi je prilagajanje vzgojno-izobraževalnega procesa potrebam nadarjenih učencev in dijakov ter skrb za njihov celostni osebnostni razvoj, da bi lahko čim bolje razvili in realizirali svoje potenciale. Nadarjenost se spodbuja in razvija na tistih področjih, ki so povezana z učnim razvojem učencev v osnovni in srednji šoli, prav tako pa tudi v kontekstu partnerstva z drugimi vzgojno-izobraževalnimi institucijami, v kolikor so te povezane s spodbujanjem potencialov nadarjenega.

PRAVICE IN DOLŽNOSTI DIJAKOV IN VZGOJNO DELOVANJE

Sklepi Sveta EU z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020)(2009/C 119/02) opredeljuje štiri strateške cilje, pri čemer je tretji strateški cilj na področju izobraževanja in usposabljanja: Spodbujanje pravičnosti, socialne kohezije in aktivnega državljanstva. S tem bi izobraževanje moralo spodbujati medkulturne kompetence, demokratične vrednote ter spoštovanje temeljnih pravic in okolja, obenem pa bi se moralo boriti proti vsem oblikam diskriminacije ter vse mlade usposobiti za pozitivne odnose z vrstniki iz različnih okolij.

Z novelo zakona se urejajo pravice in dolžnosti dijakov, kar je bilo do sedaj urejeno v podzakonskih predpisih, pri čemer se podrobnejše opredelijo tisti postopki, ki posegajo po pravici dijaka do prisotnosti pri pouku in drugih oblik izobraževanja. Poleg tega se opredeli tisto vzgojno delovanje, ki šoli daje avtonomijo, da sama s pravili uredi način uresničevanja vzgojnih ciljev, način vzgojnega delovanja oziroma izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela šole.

PRIZNAVANJE FORMALNO IN NEFORMALNO PREDHODNO PRIDOBLENEGA ZNANJA

Glede na potrebo po povečani mobilnosti, zlasti mladih delavcev, za zmanjšanje primanjkljaja usposobljene delovne sile ter po boljšem vrednotenju spretnosti in kompetenc, pridobljenih zunaj formalnih sistemov, je potreba po priznavanju in vrednotenju predhodno pridobljenega znanja nujna. Uveljavljanje vseživljenjskega učenja, priznavanje tudi neformalno pridobljenega znanja, vrednotenje sposobnosti za uporabo znanja, za reševanje problemov, za sodelovanje s sodelavci v strokovnem timu, uveljavljanje aktivnih oblik učenja s projektnim delom in načrtovanje poklicne kariere terja tudi nove zakonske opredelitve ocenjevanja znanja in napredovanja.

Posamezniki se učijo in pridobivajo znanje, nove kompetence in spretnosti tudi izven formalnih oblik izobraževanja. Glede na to, da morajo sistemi izobraževanja vsem državljanom dati možnost, da zagotovijo vidnost znanja, ki so ga pridobil tako v šoli kot izven nje in ga uporabijo v nadaljnjem izobraževanju je cilj priznavanja neformalnih in

priložnostnih učnih izkušenj v državah članicah EU zastavljen v strategiji Evropa 2020. Poznavanje neformalno pridobljenih znanj na splošno prispeva k uresničevanju ciljev strategije Evropa 2020, s čimer se zmanjšuje število oseb, ki predčasno pustijo šolanje, povečuje se delež oseb med 30. in 34. letom, ki uspešno zaključijo terciarno ali enakovredno izobraževanje. Priporočilo Sveta Evrope (Bruselj, 2012) je, da se s priznavanjem spretnosti, pridobljenih v okviru neformalnega izobraževanja za mlade, prispeva tudi k uresničevanju Strategije EU za mlade – vlaganje v mlade in krepitev njihove vloge in položaja – Prenovljena odprta metoda koordinacije za obravnavo izzivov in priložnosti za mlade iz leta 2009.

Zato je potrebno ustvariti podlage za priznavanje pridobljenega znanja. Postopek priznavanja predhodno pridobljenega znanja je strokovna odgovornost šole ter njena avtonomija. Predhodno formalno ali neformalno pridobljeno znanje po tem predlogu ugotavlja šola. S tem, ko iz predložene javno veljavne listine (spričevala) o izobrazbi kandidata, ki se je prijavil k vpisu, ugotovi, ali izpolnjuje predpisani pogoj glede predhodne izobrazbe za vpis v določen izobraževalni program oziroma šolo in znanje, pridobljeno na neformalni način preveri z izpitom ali na drug primeren način.

OSEBNI IZOBRAŽEVALNI NAČRT

Predlagana dopolnitev zagotavlja zakonsko podlago za pripravo osebnega izobraževalnega načrta za dijake, ki se vzporedno izobražujejo. Šole morajo določiti obseg vzgojno izobraževalnega dela za te dijake, ki pa ne sme presegati zakonsko določenega največjega obsega. Vendar pa se je v praksi pokazalo, da šole dijakom, ki so vključeni v vzporedno izobraževanje, ne uskladijo dijakovih obveznosti in tedenske obremenitve, zato so pogosto dijaki preobremenjeni. Takšno ravnanje je neustrezno in nezakonito.

Določen obseg pouka bo podlaga za financiranje vzporednega izobraževanja. Šole morajo za te dijake pripraviti osebne izobraževalne načrte, iz katerih je razviden način prilagoditve (ocenjevanje, prisotnost, obseg obveznosti).

Šola lahko pripravi osebni izobraževalni načrt tudi za dijaka s posebnimi potrebami, perspektivnega in vrhunškega športnika, zaradi starševstva, izjemnih družinskih oziroma socialnih okoliščin. Šola mora prilagoditi izobraževanje z osebnim izobraževalnim načrtom dijaku, ki se vzporedno izobražuje in dijaku, ki je zaradi dolgotrajne bolezni odsoten od pouka.

DIJAKI S POSEBNIMI POTREBAMI

Dosedanja ureditev pravic dijakov s posebnimi potrebami je pozitivna diskriminacija, ki učencu s posebnimi potrebami daje napačno informacijo, in sicer da ni pomembno, kakšen uspeh bo dosegel, saj se bo ob pridobitvi ustrezne odločbe lahko vpisal na katero koli šolo. Podatki kažejo, da je delež dijakov s posebnimi potrebami v srednješolskih izobraževalnih programih, v katere je vpis omejen, večji ter da ta delež z vsakim šolskim letom narašča.

Namen novele zakona, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, je, da naj bi se vsakega otroka s posebnimi potrebami usmerilo v zanj najbolj primeren program, in sicer glede na stopnjo in vrsto njegovega primanjkljaja, motnje oziroma ovire. Če je bil učenec pravilno usmerjen, mu mora prilagojeno izvajanje programa in nudenje dodatne strokovne pomoči omogočiti, da doseže rezultate, kot bi jih, če posebnih potreb ne bi imel.

UDELEŽENCI IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013–2020 (ReNPIO13–20) (Uradni list RS, št. 90/2013) je moderen strateški dokument, ki sledi konceptu in strategiji vseživljenjskega učenja. V dokumentu so navedena prednostna področja, cilji ter ukrepi za njihovo uresničevanje, ki temeljijo na povečevanju enakosti pri dostopu odraslih do izobraževanja in učenja. Rezultati analiz o dostopu odraslih do izobraževanja ter o sistemskem zagotavljanju izobraževalnih in učnih možnosti nakazujejo, da to področje v Sloveniji sistemsko še ni primerno urejeno in ne omogoča ustreznega zadovoljevanja potreb po izobraževanju in učenju odraslih. V dokumentu je tudi izpostavljeno, da ni bila dosežena enakopravnost, enakovrednost in komplementarnost področja izobraževanja odraslih v celotnem sistemu vzgoje in izobraževanja.

V programih gimnazija se po podatkih SURS (Statistični letopis 2005, 2010) v javnih in zasebnih šolah od šolskega leta 2000/2001 do 2007/2008 letno vključuje do 700 odraslih. Število odraslih, vpisanih v srednje šole je bilo 2000/2001 skupaj v javnih in zasebnih šolah 23664 in od tega v programu gimnazija 760. V šolskem letu 2007/2008 je bilo število vpisanih odraslih v srednje šole 16631, od tega v program gimnazija 738. Vpis odraslih v program gimnazije je kljub manjšem vpisu odraslih v srednješolske programe enak.

Glede drugih (socialnih) pravic, ki izhajajo iz statusa, sta dijak in udeleženec izobraževanja odraslih izenačena. Udeleženci izobraževanja odraslih, ki se izobražujejo v izobraževalnih programih poklicnega in srednjega

strokovnega izobraževanja, lahko uveljavljajo enake pravice iz statusa kot dijaki, vendar največ eno let dlje kot traja izobraževanje po izobraževalnem programu, po katerem se izobražujejo, upoštevajoč obdobje rednega izobraževanja v statusu dijaka pred tem.

2.2. Načela zakona

Predlagane spremembe in dopolnitve sicer ne posegajo v načela osnovnega zakona, jih pa dopolnjujejo:

- učinkovitost izobraževanja in izobraževalnega sistema,
- sledenje evropskim smernicam z upoštevanjem podjetnosti in ustvarjalnosti kot dvema izmed ciljev gimnazijskega izobraževanja,
- enakost in dostopnost izobraževanja za vse kategorije prebivalstva,
- postavljanje temeljev za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti.

2.3. Poglavitne rešitve

Novela zakona ponuja rešitve, ki zagotavljajo enakost, dostopnost, učinkovitost in preglednost, predvsem pa primerljivost splošnega srednješolskega izobraževanja z izobraževanjem na isti ravni oziroma s poklicnim in strokovnim izobraževanjem.

Spremembe in dopolnitve se predvsem nanašajo na:

- status dijaka v srednjem gimnazijskem izobraževanju, ki se omeji na čas trajanja izobraževalnega programa, ki se lahko zaradi ponavljanja letnika ali prestopa ali opravljanja manjkajočih obveznosti iz zaključnega letnika z izpiti podaljša največ za eno šolsko leto. Predvidene so tudi izjeme, vendar pod posebnimi pogoji in s posebnimi ter v večini primerov individualnimi rešitvami;
- pravice in dolžnosti dijakov ter vzgojno delovanje šole,
- zagotavljanje sistema spremljanja kakovosti izvajanja gimnazijskega programa, ki postavlja okvir za celovit sistem vodenja kakovosti v šoli večinoma skozi procese samoevalvacije z elementi zunanje evalvacije;
- izenačitev pravice do gimnazijskega izobraževanja za tujce, ki so davčni zavezanci, ali pa so davčni zavezanci njihovi starši in se šolajo pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije ali državljani držav članic EU. Tuji državljani se lahko izobražujejo v gimnazijah v Republiki Sloveniji pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije, kadar se izobražujejo v skladu z mednarodnimi pogodbami s področja izobraževanja, sicer plačajo stroške izobraževanja;
- izenačitev pogojev izobraževanja odraslih z mladino pri vključevanju v formalno gimnazijsko izobraževanje, pri čemer se bolj jasno opredeljuje status dijaka oziroma udeleženca izobraževanja odraslih, iz katerega izhajajo pravice, ki jih določajo ta in drugi zakoni. Pri omejevanju pravice do rednega izobraževanja po že zaključenem izobraževanju za pridobitev srednje ali srednje strokovne izobrazbe se v pravico do izrednega izobraževanja ne posega. Kdor se izredno izobražuje in ni zaposlen oziroma nima statusa brezposelnega, ima enake pravice, določene z zakoni in drugimi predpisi, kot dijak, razen če je že imel status dijaka pet let ali več;
- pogoje za vpis dijakov s posebnimi potrebami, ki dobijo odločbo z usmeritvijo ob koncu osnovne šole in se vpišejo v srednje izobraževanje prednostno, tudi v primeru omejitve vpisa. Predlagano je, da prednostna obravnava velja, če dijak dosega vsaj 90 odstotkov točk, potrebnih za vpis;
- upoštevanje in vrednotenje predhodno pridobljenega znanja, opredeljuje način dela z nadarjenimi ter vzporedno izobraževanje na srednješolski ravni.

Novela zakona ne prinaša dodatnih finančnih obveznosti.

2.3.1. Način uresničevanja in varstva pravic dijaka ter uresničevanja vzgojno-izobraževalnih ciljev

S tem zakonom se postavi nov koncept uresničevanja in varstva pravic dijaka ter uresničevanja vzgojno-izobraževalnih ciljev v šoli.

Z zakonom se določijo razlogi zaradi katerih je dijak lahko izključen iz šole in postopek izključitve, kar pomeni, da je izključitev iz šole možna le iz razlogov in po postopku, določenem s tem zakonom. Šola pa lahko s svojimi internimi akti določi lažje kršitve dolžnosti dijakov in ukrepe za te kršitve. S tem je dana šoli večja avtonomija v zvezi z vzgojnim delovanjem, saj lahko sama določa ukrepe, s katerimi želi doseči vzgojni namen.

V zakonu so sicer opredeljene vse pravice dijaka, ki se nanašajo na izobraževanje. Pravica do prisotnosti pri pouku

in drugih oblikah organiziranega izobraževalnega dela pa ni bila posebej opredeljena v zakonu. Ta pravica je sedaj opredeljena v tem zakonu in hkrati pomeni tudi dolžnost dijaka, da obiskuje pouk. Iz tega izhaja, da je od pouka lahko odsoten le iz opravičenih razlogov. Pravica in dolžnost se dijaku lahko omeji le, če s svojim ravnanjem ogroža svoje življenje ali zdravje oziroma življenje ali zdravje drugih.

V zakonu je postopek uresničevanja in varstva pravic, ki je do sedaj bil urejen v različnih podzakonskih predpisih, urejen enotno, tako da velja enak postopek za uveljavljanje in varstvo vseh pravic, določenih s tem zakonom ter za vzgojno ukrepanje šole. Pristojnosti organov, njihova sestava in način odločanja so določeni natančneje in enotno, prav tako so usklajeni oziroma poenoteni vsi roki v zvezi z uveljavljanjem in varstvom pravic.

O vseh vlogah na prvi stopnji (npr. vpis v šolo oziroma dijaški dom in podobno) in o izključitvi iz šole odloča ravnatelj.

Komisija za varstvo pravic odloča o pritožbi zoper vse odločitve ravnatelja, razen o pritožbi zoper sklep ravnatelja, ki se nanaša na vpis v šolo ali izključitev iz šole oziroma druge odločitve, ki imajo za posledico prenehanje statusa dijaka (zavrnitev vloge za podaljšanje statusa dijaka, ponavljanje letnika,...), o kateri odloča svet šole oziroma dijaškega doma.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Novela zakona ne vpliva na državni proračun oziroma druga javna finančna sredstva. Predlagane dopolnitve zakona ne povzročajo dodatnih oziroma novih finančnih obveznosti države kot financerja tovrstne javne službe in prav tako ne terjajo novih oziroma dodatnih materialnih ali kakršnihkoli drugih obveznosti kakor tudi ne zahtevajo od uporabnikov novih finančnih in prav tako drugih organizacijskih ali drugih materialnih obveznosti, ki jih do sedaj niso imeli. Z uveljavitvijo te novele, bodo sredstva predvidoma bolj racionalno porabljena, pri čemer se bo izboljšala tudi učinkovitost sistema.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Da.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Omejitev obdobja financiranja izobraževanja iz javnih sredstev in vzgojno delovanje šole

Švedska

V skladu z Zakonom o izobraževanju (Skollagen, 2010) so vse občine dolžne nuditi srednješolsko izobraževanje mladim, ki so končali obvezno šolanje (grundskolan) ali pa so pridobili enakovredne kvalifikacije, pri čemer se upoštevajo tudi tiste pridobljene v drugih državah. Pravica do srednješolskega izobraževanja je omejena z letom starosti udeleženca. Vpis v srednješolsko izobraževanje je mogoče opraviti do najpozneje prve polovice koledarskega leta, v katerem dijak dopolni starost 20 let. Srednješolsko izobraževanje starejšim od 20 let je na voljo v okviru javnega sistema izobraževanja odraslih (Kommunal vuxenutbildning).

Srednja šola (gymnasieskolan) ni razdeljena po šolskih letih, temveč po sistemu nacionalnih točk, ki so potrebne za dokončanje triletnega programa. Izobraževalni sistem je decentraliziran in izobraževanje ureja Zakon o izobraževanju (Skollagen, 2010), ki ga je določil parlament (Riksdag) v okviru nacionalnih ciljev za izobraževanje opredeljenih v učnem načrtu za gimnazijo in sicer za skupne cilje, ki so značilni za vsak program in pa z učnim načrtom za vsak predmet posebej. To daje srednjim šolam veliko svobode za organizacijo izobraževanja in šole same odločajo o tedenskem in dnevnem urniku. Kljub temu pa obstajajo predpisi glede števila tednov, minimalnega števila dni in ur za posamezno šolsko leto. Vsi dijaki imajo pravico do minimalnega zjamčenega števila pedagoških ur (izračunano kot 60 minut), za celotno triletno izobraževanje, pri čemer je najmanjše število ur, ki ga morajo zagotoviti za splošne programe 2180 ur in 2430 ur za poklicne programe izobraževanja.

V Zakonu o izobraževanju so opredeljeni disciplinski ukrepi za otroke, učence in dijake po vsej vertikali, pri čemer

podrobno opredelijo proces postopka in sicer kdaj lahko učenca oziroma dijaka izločijo od pouka in ali je to lahko začasno ali stalna premestitev na drugo šolo in kdo to lahko počne. Posebno poglavje opredeljuje tudi žaljivo vedenje, pri čemer so še posebej občutljivi na diskriminacijo. Opredelijo tudi alternativne kazni (prostovoljstvo...).

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/

Finska

Čas izobraževanja ter pravice in dolžnosti dijakov so opredeljene v poglavju pravice in dolžnosti dijakov Zakona o srednjem šolstvu, ki je bil sprejet 21. 8. 1998 ter posodobljen 13. 2. 2014 .

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980629http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980629>

Izobraževanje ni organizirano po šolskih letih, vendar je predvideno trajanje tri leta (od 16 do 19 let starosti) in ga je mogoče končati v dveh ali največ štirih letih, ko dijak mora dokončati splošno srednjo šolo, razen če se dijaku zaradi utemeljenih razlogov odobri podaljšanje časa izvedbe izobraževanja.

Dijaku, ki ni dokončal srednje šole v tem času, se šteje, da je odstopil. Prav tako se šteje, da je odstopil od izobraževanja, če je daljši čas odsoten od pouka in je očitno, da ne namerava nadaljevati študij. Temeljna dolžnost dijaka namreč je, da obiskuje pouk, da se primerno vede in da je vesten.

V zakonu imajo opredeljene disciplinske postopke in kazni zlasti za disciplinske postopke, ki so vezani na težja kazniva dejanja kot so aretacija, ogrožanje življenja drugih, pri čemer zakon določa, da ravnatelj lahko dijaka odstrani od pouka. Postopek odstranitve dijaka od pouka je predpisan. Prav tako imajo opredeljene možnosti odvzema nevarnih snovi ali predmetov in pravico učitelja do vpogleda v njegove osebne predmete.

Estonija

Standardno obdobje izobraževanja v programih splošne srednje šole je tri leta, pri čemer se lahko obdobje podaljša na podlagi individualnega učnega načrta.

V Zakonu o splošnem osnovnem in srednjem izobraževanju (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, 2010) Pogoje in postopke za dodelitev dodatnega izobraževanja za posameznega dijaka se določi v šolskem kurikulumu.

Dijaki imajo pravico do akademskega dopusta kadar imajo zdravstvene težave, zaradi materinstva ali obveznega služenja vojaškega roka. Pri študijskem dopustu, je obdobje študija podaljša do dveh let. Dijaki se lahko izobražujejo daljši čas od predvidenega, vendar v dogovoru s šolo.

Načine in postopke ob disciplinskih postopkih imajo opredeljene v zakonu in šolskih pravilih. V Zakonu so opredeljene sankcije, pri čemer je izključitev še posebej podrobno opredeljena z navedenimi prekrški, ki so razlog za izključitev kot je slab uspeh, ko dijak v enem šolskem letu prejme oceno "slaba" ali "slab" pri treh predmetih, če ponovi prekrške, če ogroža življenje drugih in podobno. Predvidena pa je tudi začasna odstranitev od pouka do 10 dni, pri čemer se skupaj s starši pripravi načrt kako bodo predelali manjkajočo snov. Predvidevajo tudi odvzem predmetov, ki pa v pravilih navedejo kako jih shranijo in kdaj jih vmejo. Poleg tega je predpisana dolžnost dijaka, da obiskuje pouk in obveznost staršev oziroma skrbnikov dijaka, da obveščajo šolo o njegovi odsotnosti. O sankcijah odločajo ravnatelj, drugi pooblaščen oseba in svet šole.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072012014>

Vzpostavitev sistema ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti

Eden izmed strateških ciljev Evropske unije, ki jih uresničujemo na področju izobraževanja in usposabljanja, je dvig izobrazbene ravni prebivalstva in kompetenčno naravnano izobraževanje za doseganje višje konkurenčnosti posameznika na trgu dela. Vse od konca 90. let prejšnjega stoletja se na področju Evropske unije sistemsko uveljavlja koncept učeče se visoko razvite tehnološke družbe, usmerjene v trajnostni razvoj in racionalno rabo energije. Za doseg tega cilja je na področju izobraževanja ena izmed ključnih nalog dvig in zagotavljanje kakovosti izobraževanja v procesu vseživljenjskega učenja, eksterna in interna evalvacija pa ključni orodji za preverjanje doseganja zastavljenih ciljev. Gre za trend, ki se je v Evropi pričel okoli leta 1990, se krepi in je razširjen tudi po ostalem svetu. V zadnjih letih se poudarja tako evalvacija šol kot tudi učiteljev. V več kot polovici držav Evropske unije se šole eksterno evalvirajo in sicer to vlogo največkrat opravljajo šolski inšpektorati. Notranjo presojo kakovosti

šole izvajajo strokovni delavci šole, v posameznih primerih tudi člani upravnih/nadzornih organov šol. V zadnjem času se je pospešeno vpeljevala evalvacija učiteljev (Belgija – Flamska skupnost, Portugalska in Liechtenstein). Zadnji podatki, ki jih za področje Evropske unije zbira in objavlja Evropska komisija kažejo, da je na področju Evropske unije interna evalvacija na področju izobraževanja obvezna v vseh državah, razen v francoskem delu Belgije; Irska kot predzadnja država na področju Evropske unije je obvezno interno evalvacijo vpeljala lani. Na Finskem je evalvacija pomemben del sistema upravljanja izobraževanja in je od leta 1999 sestavni del in inštrument organizacije izobraževalnega sistema. Izvajalci izobraževanja in usposabljanja imajo statutarno dolžnost evalviranja lastnih aktivnosti, kakor tudi sodelovanja pri zunanji evalvaciji. Za zunanjo evalvacijo je zadolžen Svet za evalvacijo izobraževanja na Finskem, ki je neodvisen organ znotraj ministrstva, pristojnega za izobraževanje. Na Nizozemskem imajo že od leta 1998 interno evalvacijo v osnovnih in srednjih šolah, ki jo izvajajo z različnimi inštrumenti - načrt izobraževanja, procedura ob pritožbah, šolska zloženka in na nekaterih šolah tudi nadzor, ki ga izvajajo učenci, vendar ni obvezen inštrument. Zunanji nadzor pa vrši šolska inšpekcija. V Italiji in na Hrvaškem je predvidena le notranja evalvacija. Več podatkov o pomenu in razširjenosti sistema zagotavljanja kakovosti na osnovi samoevalvacije je na voljo v publikaciji Evropske komisije Key Data on Education in Europe 2012, dostopno na http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/134EN.pdf in v članku iz leta 2008 The importance of the concept of self-evaluation in the changing landscape of education policy irskih avtorjev Gerry McNamara in Joe O'Hara, dostopno na http://www4.dcu.ie/education_studies/cee/documents/self_evaluation.pdf

Podjetnost in podjetništvo

Podjetnost je ena od ključnih kompetenc in je kroskurikularna oziroma prečna vsebina vseh srednješolskih izobraževalnih programov v naši državi, s spremembo zakona pa podjetnosti in inovativnosti dajemo večjo težo s tem, ko ju vključimo med cilje splošnega oziroma poklicnega in strokovnega izobraževanja.

Velika večina evropskih držav obravnava podjetnost in podjetništvo v nacionalnih strategijah ali smernicah, kar jasno kaže na zavedanje priznavanje pomena izobraževanja podjetništva v Evropi. Skoraj polovica držav Evropske unije so cilje povezane s spodbujanjem izobraževanja podjetnosti in podjetništva, vključile v širše strategije na področju izobraževanja (vseživljenjsko učenje), številne države, pretežno iz severne Evrope, pa so sprejele posebne strategije v zvezi z izobraževanjem podjetništva.

V državah Evropske unije se podjetništvo poučuje kot kroskurikularna vsebina, vse več pa je držav, ki v kurikulumu opredelijo podjetništvo kot samostojen predmet. Kot kroskurikularna vsebina so vsebine podjetništva največkrat vključene v predmete s področja ekonomije in poslovnih ved. V večini evropskih držav je podjetništvo izbina vsebina oziroma predmet, opazen pa je trend, da ob reformah izobraževalnih sistemov podjetništvo postaja obvezna sestavina kurikulumov. Poljska je z reformo šolskega sistema leta 2009 sprejela nov kurikulum, ki je s šolskim letom 2012/2013 uvedel podjetništvo kot obvezen samostojen predmet v srednješolskem izobraževanju. V Nemčiji so vsebine podjetništva vključene v izbime predmete. Podobno je v Bolgariji, Litvi, Avstriji in Turčiji.

Več o podjetništvu najdete v publikaciji Evropske komisije Entrepreneurship Education at School in Europe, dostopni na spletni strani http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/135EN.pdf

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Skrajšano obdobje črpanja pravic iz statusa dijaka iz državnega proračuna.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o gimnazijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo) se v 1. členu črta drugi odstavek.

2. člen

V 2. členu se za trinajsto alinejo dodata novi štirinajsta in petnajsta alineja, ki se glasita:

- »- izobražuje za trajnostni razvoj, podjetnost, inovativnost in ustvarjalnost,
- usposablja za vseživljenjsko učenje,«.

3. člen

V 4. členu se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

- »Podrobnejše določbe o izvajanju mednarodne mature določi minister.«.

4. člen

7. člen se črta.

5. člen

V 9. členu se četrti odstavek spremeni tako, da se glasi:

- »Tuji državljani se lahko izobražujejo v gimnazijah pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije, kadar se izobražujejo po načelu vzajemnosti ali če so sami ali vsaj eden od staršev ali skrbnikov dijaka ob vpisu rezidenti Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino.«.

6. člen

Za 9. členom se doda novi 9.a člen, ki se glasi:

»9.a člen (ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti)

Šola zagotavlja kakovost vzgojno-izobraževalnega dela po načelih celovitega sistema vodenja kakovosti, ki upošteva tudi skupni evropski okvir zagotavljanja kakovosti. Kazalnike kakovosti gimnazijskega izobraževanja določi pristojni strokovni svet na predlog šol.

Ravnatelj šole enkrat letno poroča svetu šole o zagotavljanju kakovosti. Šola vsako leto objavi poročilo o zagotavljanju kakovosti na svoji spletni strani.

Javni zavod, pristojen, za razvoj gimnazijskega izobraževanja, ugotavlja kakovost izobraževanja na podlagi podatkov šol in drugih statističnih podatkov.

Ne glede na prejšnji odstavek lahko kakovost izobraževanja ugotavlja tudi skupina neodvisnih strokovnjakov, ki jo imenuje minister. Pogoje o uporabi, varovanju in posredovanju podatkov iz tega člena določi minister.«.

7. člen

10. člen se spremeni tako, da se glasi:

»10. člen (dijaki s posebnimi potrebami)

Dijaku, opredeljenemu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami (v nadaljnjem besedilu: dijak s posebnimi potrebami), se prilagodi izvajanje gimnazijskih izobraževalnih programov v skladu z odločbo o usmeritvi.«.

8. člen

Za 10. členom se dodata nova 10.a in 10.b člen, ki se glasita:

»10.a člen (nadarjeni dijaki)

Nadarjeni dijaki so dijaki, ki izkazujejo visoko nadpovprečne sposobnosti mišljenja ali izjemne dosežke na posameznih učnih področjih, v umetnosti ali športu.

Izobraževanje dijakov iz prejšnjega odstavka se izvaja v skladu s tem zakonom tako, da se jim lahko prilagodi metode in oblike dela oziroma se jim ponudi druge vsebine.

10.b člen (dijaki tujci)

Za dijake, katerih materni jezik ni slovenski jezik in niso končali osnovnošolskega izobraževanja v Republiki Sloveniji, se ob vključitvi v gimnazijsko izobraževanje v skladu s predpisi, ki urejajo normative in standarde, organizira tečaj slovenščine po ustreznem javno veljavnem programu, tistim, ki prebivajo v Republiki Sloveniji, pa v sodelovanju z državami izvora tudi pouk njihovega maternega jezika in kulture.«.

9. člen

V 11. členu se v drugem odstavku druga alineja spremeni tako, da se glasi:

»- preizkus znanja, nadarjenosti ali športni dosežki, lahko pa tudi starost, če je to bistveno za uspešno izobraževanje.«.

Za drugim odstavkom se dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»V izobraževalni program gimnazije za področje glasbe in plesa se lahko vpiše tudi učenec, ki ni zaključil osnovnošolskega izobraževanja in je opravil predpisan preizkus znanja in nadarjenosti.

Gimnazija, ki izvaja izobraževalni program po posebnih pedagoških načelih, lahko poleg pogoja iz prvega odstavka tega člena določi dodatne vpisne pogoje v skladu s posebnimi pedagoškimi načeli programa.«.

10. člen

Za 11. členom se doda nov 11.a člen, ki se glasi:

»11.a člen (preizkus znanja in nadarjenosti)

Kdor se želi vpisati v izobraževalni program, ki kot vpisni pogoj določa opravljen preizkus znanja ali nadarjenosti, opravlja preizkus praviloma na šoli, v katero se želi vpisati. Potrdilo o opravljenem preizkusu znanja in nadarjenosti velja eno šolsko leto na vseh šolah, ki izvajajo ta izobraževalni program.

Ne glede na prejšnji odstavek potrdilo o opravljenem preizkusu znanja in nadarjenosti za vpis v izobraževalni program gimnazije za področje glasbe in plesa velja samo za vpis v šolo, ki je potrdilo izdala.«.

11. člen

V 15. členu se v četrtem odstavku za besedo »sprejme« doda vejica, besedilo »ne glede na merila iz prejšnjega odstavka« pa se nadomesti z besedilom »če izpolnjuje vse predpisane pogoje in v skladu s predpisanimi merili dosega najmanj 90 odstotkov točk, potrebnih za vpis.«.

12. člen

Besedilo 17. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Kdor se vpiše v šolo, da bi se redno izobraževal po izobraževalnem programu gimnazije ali maturitetnega

tečaja, pridobi status dijaka.

Status dijaka pridobi tudi brezposelna oseba ali študent, ki se vpiše v šolo, da bi se izobraževal po izobraževalnem programu za področje glasbe in plesa, ker se po tem izobraževalnem programu zaradi neizpolnjevanja vpisnega pogoja starosti ni mogel izobraževati.

Status dijaka lahko presega trajanje izobraževanja po izobraževalnem programu iz 5. člena tega zakona za največ eno šolsko leto zaradi ponavljanja letnika ali prestopa v drug izobraževalni program ali opravljanja manjkajočih obveznosti iz zaključnega letnika.

V skupni obseg trajanja izobraževanja iz prejšnjega odstavka se poleg izobraževanja po tem zakonu upošteva tudi redno izobraževanje po zakonu, ki ureja poklicno in strokovno izobraževanje.«.

13. člen

Za 17. členom se doda nov 17. a člen, ki se glasi:

»17. a člen (pravice in dolžnosti dijaka)

Dijak ima pravico in dolžnost prisostvovati pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela šole v skladu z vzgojno-izobraževalnim programom ter druge pravice in dolžnosti, določene z zakonom.

Če dijak ne more prisostvovati pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela šole, starši oziroma skrbnik dijaka oziroma polnoletni dijak obvestijo šolo o dijakovi odsotnosti najpozneje v treh delovnih dneh od prvega dne odsotnosti. Če tega ne storijo, šola o odsotnosti mladoletnega dijaka obvesti starše oziroma skrbnika dijaka naslednji dan. Šola odloči o upravičenosti odsotnosti dijaka na podlagi ustreznega opravičila o odsotnosti najpozneje v treh delovnih dneh po prejemu opravičila.

Šola lahko dijaku ustno prepove prisotnost pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela šole, če s svojim ravnanjem ogroža oziroma bi lahko ogrozil svoje življenje ali zdravje oziroma življenje ali zdravje drugih. Prepoved lahko traja največ do konca pouka oziroma drugih oblik izobraževalnega dela šole tistega dne. Ne glede na prejšnji stavek šola lahko dijaku prepove prisotnost največ do zaključka postopka vzgojnega ukrepanja zaradi kršitev, za katere se dijaka lahko izključi iz šole.

Šola lahko zaseže predmete, s katerimi dijak ogroža oziroma bi lahko ogrozil svoje življenje ali zdravje oziroma življenje ali zdravje drugih.«.

14. člen

V 18. členu se tretji odstavek črta.

15. člen

Besedilo 20. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Dijak, ki do konca šolskega leta ni opravil obveznosti iz izobraževalnega programa za to šolsko leto, lahko enkrat ponavlja.

Ne glede na prejšnji odstavek dijak, ki do konca šolskega leta ne opravi obveznosti iz maturitetnega tečaja, tega ne more ponavljati.

Dijak, ki ni opravil vseh obveznosti zaključnega letnika iz izobraževalnega programa, in dijak iz 23. člena tega zakona lahko opravi manjkajoče obveznosti tudi z izpiti ali na drug način.

Dijak lahko ponavlja letnik na drugi šoli, če je šola, na kateri se je izobraževal, prenehala izvajati izobraževalni program, po katerem se je izobraževal.«.

16. člen

Besedilo 21. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Dijak, ki ni izpolnil obveznosti iz izobraževalnega programa, lahko iz razlogov, določenih v 23. členu tega zakona, napreduje v naslednji letnik. Šola mu določi rok, do katerega mora izpolniti manjkajoče obveznosti za napredovanje v naslednji letnik. Če teh obveznosti v določenem roku ne izpolni, ne more nadaljevati izobraževanja v tem letniku.«.

17. člen

Besedilo 23. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Ne glede na prvo in drugo alinejo 22. člena tega zakona se lahko dijaku s posebnimi potrebami, dijakom vzporednega izobraževanja, perspektivnim in vrhunskim športnikom, dijakom zaradi starševstva, bolezni ali izjemnih družinskih oziroma socialnih okoliščin, podaljša status dijaka največ za dve šolski leti.«.

18. člen

24. člen se spremeni tako, da se glasi:

»24. člen (končanje izobraževanja)

Dijaku, ki je prekinil izobraževanje, šola, v katero se želi vpisati, določi obveznosti za nadaljevanje izobraževanja, če se je izobraževalni program bistveno spremenil.

Pri določanju obveznosti iz prejšnjega odstavka upošteva predhodno pridobljeno znanje dijaka, ki se dokazuje z javno listino, z izpitom oziroma na drug način.

Postopek za ugotavljanje predhodno pridobljenega znanja dijaka določi minister.

Izobraževanje po izobraževalnem programu, ki se mu izteče javna veljavnost, preneha dve leti po tem, ko je zadnja generacija dijakov v rednem izobraževanju obiskovala zaključni letnik tega izobraževalnega programa.«.

19. člen

V 25. člena se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Pri določanju obveznosti se upošteva predhodno pridobljeno znanje, ki se dokazuje z javno listino, izpitom oziroma na drug način.«.

20. člen

26. člen se črta.

21. člen

27. člen se spremeni tako, da se glasi:

»27. člen (vzgojno delovanje)

Šola s pravili uredi način uresničevanja vzgojno-izobraževalnih ciljev v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi.

Šola zaradi neizpolnjevanja obveznosti oziroma kršitev dolžnosti dijaka vzgojno ukrepa.

Dijaka se lahko izključi iz šole zaradi naslednjih kršitev:

- ogrožanja svojega življenja ali zdravja oziroma življenja ali zdravja drugih, ki ima ali bi lahko imelo za posledico težjo telesno poškodbo oziroma težje duševne motnje ali posedovanja predmetov oziroma sredstev, ki ogrožajo varnost, življenje in zdravje ljudi ali varnost premoženja,

- namernega uničenja šolskega ali drugega premoženja oziroma uničenja ali ponarejanja šolske dokumentacije,
- drugih kršitev, ki imajo znake kaznivega dejanja,
- prisotnosti pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog oziroma uživanje alkohola ali prepovedanih drog,
- posedovanja, ponujanja ali prodajanja alkohola oziroma prepovedanih drog v šolskem prostoru,
- neopravičene odsotnosti od pouka in drugih oblik izobraževalnega dela, ki znaša 35 ur v šolskem letu.

Izključitev iz šole praviloma traja do konca šolskega leta, lahko pa največ še naslednje šolsko leto.

Izključitev iz šole se lahko izreče pogojno, tako da se njena izvršitev odloži največ za eno leto. Pogojna izključitev se lahko prekliče, če dijak v pogojnem obdobju stori enako ali drugo kršitev iz tretjega odstavka tega člena.

Postopek vzgojnega ukrepanja zaradi kršitev iz tretjega odstavka tega člena šola uvede v šolskem letu, v katerem je bila kršitev storjena, in sicer najpozneje v tridesetih dneh od dneva, ko se je izvedelo za kršitev in dijaka, ki je kršitev storil. Za kršitev, ki ima znake kaznivega dejanja, se lahko postopek uvede kadar koli v času izobraževanja dijaka, in sicer v tridesetih dneh od dneva, ko se je izvedelo za kršitev in dijaka, ki je kršitev storil.

V postopku iz prejšnjega odstavka se upoštevajo vsa dejstva in okoliščine, pomembne za odločitev. Če kršitev stori mladoletni dijak, v postopku sodelujejo starši oziroma skrbnik dijaka. Če s starši oziroma skrbnikom mladoletnega dijaka ni bilo mogoče vzpostaviti stika, ali če so sodelovanje odklonili, se lahko postopek nadaljuje brez njihove prisotnosti. Na željo dijaka v postopku sodeluje strokovni delavec šole.«.

22. člen

Besedilo 29. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Dijak ima pravico bivanja v dijaškem domu. Dijaški dom in dijak skleneta nastanitveno pogodbo. Podrobnejša določila o vsebini pogodbe določi minister.

Za bivanje v dijaškem domu se plačuje oskrbnina. Način oblikovanja izhodiščne cene, njeno višino in pravila glede obračunavanja oskrbnine določi minister. Pogoji bivanja v dijaškem domu in način plačevanja oskrbnine ter pravice in dolžnosti drugih oseb, ki bivajo v dijaškem domu, se uredijo v internem aktu dijaškega doma.

Postopek razpisa za vpis in sprejema v dijaški dom določi minister. Pri izbiri kandidatov za vpis v dijaški dom se upošteva oddaljenost šole od kraja bivanja, oddaljenost šole od dijaškega doma, istočasno bivanje sorojenca v dijaškem domu in prilagojenost dijaškega doma izobraževalnemu programu, po katerem se kandidat izobražuje.

Dijak se mora izseliti iz dijaškega doma najkasneje naslednji dan po prenehanju statusa dijaka oziroma najkasneje naslednji dan po izvršljivosti sklepa o izključitvi iz dijaškega doma, razen v primeru mladoletnega dijaka, ki se ga iz dijaškega doma ne sme izseliti, dokler ga starši oziroma njegovi skrbniki ali druge pooblaščen osebe ne prevzamejo.

Dijaški dom mora upoštevati dijakovo zasebnost. V sobo dijaka lahko vstopajo strokovni delavci, drugi zaposleni pa le, če je to potrebno za izvajanje njihovih nalog, obiskovalci pa le z vednostjo vzgojitelja in z dovoljenjem dijaka.

Za dijaške domove se smiselno uporabljajo druge določbe tega zakona, če ta zakon ne določa drugače.«.

23. člen

30. člen se spremeni tako, da se glasi:

»30. člen

(redno in izredno izobraževanje)

Gimnazijsko izobraževanje se izvaja kot redno ali kot izredno izobraževanje. Kdor se vpiše v šolo, da bi se izredno izobraževal po izobraževalnem programu gimnazije ali maturitetnega tečaja pridobi status udeleženca izobraževanja odraslih.

Status udeleženca izobraževanja odraslih pridobi, kdor je starejši od 18 let in nima statusa dijaka oziroma je

zaposlen ali ima status brezposelnega.

Kdor je že zaključil izobraževanje po izobraževalnem programu za pridobitev srednje oziroma srednje strokovne izobrazbe, se ne more redno izobraževati po drugem izobraževalnem programu z istim vpisnim pogojem, določenim v tem zakonu ali zakonu, ki ureja poklicno in strokovno izobraževanje.

Ne glede na prejšnji odstavek, se lahko po izobraževalnem programu za področje glasbe in plesa redno izobražuje tudi, kdor je že zaključil izobraževanje po drugem izobraževalnem programu za pridobitev srednje oziroma srednje strokovne izobrazbe in se po izobraževalnem programu za področje glasbe in plesa ni mogel izobraževati, ker ni izpolnjeval vpisnega pogoja starosti.

V maturitetnem tečaju se lahko dijak redno izobražuje samo enkrat.«.

24. člen

Za 30. členom se dodata nova 30.a in 30.b člena, ki se glasita:

»30.a člen (organizacija izrednega izobraževanja)

Izobraževalni programi gimnazijskega izobraževanja se izvajajo kot izredno izobraževanje tako, da se udeležencu izobraževanja odraslih zagotavlja enak standard znanja kot v rednem izobraževanju, prilagodi pa se organizacija, časovna razporeditev izobraževanja, preverjanje in ocenjevanje znanja ter način napredovanja.

Šole oziroma izobraževalne organizacije, ki izvajajo izredno izobraževanje, prilagajajo izvedbo izobraževalnih programov posameznemu udeležencu izobraževanja odraslih, pri čemer upoštevajo njegovo predhodno pridobljeno znanje.

30.b člen (pravice in dolžnosti v izrednem izobraževanju)

Udeleženec izobraževanja odraslih, ki ni zaposlen oziroma nima statusa brezposelne osebe, ima enake pravice, določene z zakoni in drugimi predpisi, kot dijak, razen če je že imel status dijaka pet let ali več.

Sredstva za izredno izobraževanje se pridobivajo s plačilom prispevkov udeležencev izobraževanja odraslih. Obseg financiranja izrednega izobraževanja iz državnega proračuna se določa v skladu zakonom, ki ureja izobraževanje odraslih, in s predpisi, ki urejajo aktivno politiko zaposlovanja.«.

25. člen

Besedilo 36. člena se spremeni, tako da se glasi:

»Šola dijaku, ki se vzporedno izobražuje in dijaku, ki je dolgotrajno odsoten zaradi zdravstvenih razlogov prilagodi opravljanje obveznosti.

Šola lahko nadarjenemu dijaku, dijaku perspektivnemu športniku, dijaku vrhunskemu športniku, dijaku, ki se pripravlja na mednarodna tekmovanja v znanju ali na druge mednarodne izobraževalne in kulturne prireditve ter izmenjave, v primeru drugih športnih in kulturnih dejavnosti, prihoda iz tuje države in v drugih utemeljenih primerih prilagodi opravljanje obveznosti.

Dijaku s posebnimi potrebami se poleg prilagoditev, določenih z odločbo o usmeritvi, lahko še dodatno prilagodi opravljanje obveznosti.

Opravljanje obveznosti za dijake iz prejšnjih odstavkov se uredi z osebnim izobraževalnim načrtom, s katerim se prilagodi izvedba pouka in druge pravice ter obveznosti dijaka in šole v sodelovanju z dijakom in starši oziroma skrbnikom dijaka.

Za dijaka, ki se vzporedno izobražuje, šoli z osebnim izobraževalnim načrtom določita tudi obseg izobraževalnega dela na posamezni šoli za posamezno šolsko leto.

Podrobnejša pravila o načinu prilagoditve opravljanja obveznosti iz izobraževalnega programa določi minister.«.

26. člen

V 37. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Pri ocenjevanju znanja dijaka se upošteva tudi njegovo predhodno pridobljeno znanje.«.

27. člen

Besedilo 41.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»Kandidat za vpis v šolo oziroma dijak (v nadaljnjem besedilu: dijak) ali starši oziroma skrbnik lahko podajo vlogo za uveljavitev pravic v zvezi z izobraževanjem, določenih s tem zakonom, zahtevo za varstvo teh pravic, če menijo, da so kršene oziroma pritožbo zoper sklep (v nadaljnjem besedilu: vloga) v rokih in na način, določen s tem zakonom.

Če dijak meni, da odločitve v zvezi uveljavitvijo oziroma varstvom pravic iz prejšnjih odstavkov niso skladne z zakonom, lahko da pobudo za uvedbo inšpekcijskega postopka.«.

28. člen

Besedilo 41.b člena se spremeni tako, da se glasi:

»O vlogi dijaka odloča ravnatelj, če s tem zakonom ni določeno drugače.

O pritožbi zoper sklep odloča komisija za varstvo pravic, razen o pritožbi zoper sklep o zavrnitvi vpisa v šolo, izključitvi iz šole in o prenehanju statusa dijaka iz drugih razlogov, o kateri odloča svet šole.

Svet šole odloča s tajnim glasovanjem z večino glasov vseh članov, komisija za varstvo pravic pa javno z večino glasov vseh članov.«.

29. člen

V naslovu in besedilu 41.c člena se besedilo »pritožbena komisija« nadomesti z besedilom »komisija za varstvo pravic«.

30. člen

Besedilo 41.č člena se spremeni tako, da se glasi:

»Dijak lahko v treh delovnih dneh po prejemu letnega spričevala oziroma obvestila o uspehu poda ugovor zoper oceno. Ravnatelj v treh delovnih dneh po prejemu ugovora imenuje komisijo, ki najpozneje v treh delovnih dneh po imenovanju ponovno oceni znanje dijaka. V komisijo imenuje vsaj enega strokovnega delavca, ki ni zaposlen v tej šoli.

O datumu ponovne ocenitve ravnatelj obvesti dijaka najmanj en delovni dan pred izpitom.

Odločitev komisije je dokončna.«.

31. člen

Besedilo 41.d člena se spremeni tako, da se glasi:

»Dijak ali starši oziroma skrbnik dijaka lahko podajo vlogo na zapisnik v šoli oziroma jo pošljejo po pošti ali po elektronskih sredstvih komuniciranja.

Zahtevo za varstvo pravic dijaka oziroma pritožbo zoper sklep se lahko poda v osmih dneh od dneva seznanitve z odločitvijo oziroma od prejema sklepa, razen če je s tem zakonom določeno drugače.

O vlogi pristojni organ šole odloči v tridesetih dneh po njenem prejemu, razen če so s tem zakonom oziroma na podlagi tega zakona določeni drugi roki.

Roki, ki se v skladu s tem zakonom določijo v podzakonskih aktih, s katerimi se podrobneje urejajo posamezni postopki v zvezi z izobraževanjem, morajo biti določeni tako, da zagotavljajo nemoteno uresničevanje pravic in obveznosti dijaka v izobraževalnem procesu.

Ravnatelj je dolžan pritožbo in druge podatke, potrebne za odločanje, čim prej izročiti pristojnemu pritožbenemu organu.

V postopku odločanja o vlogi je pristojni organ dolžan:

- dijaku pomagati, da čim lažje in hitreje uveljavi svojo pravico,
- uporabiti tisti ukrep, ki je za dijaka ugodnejši, če se z njim doseže zakonit namen,
- skrbeti za to, da dijakovo nepoznavanje predpisov ni v škodo pravic, ki mu gredo po zakonu,
- ugotoviti resnično dejansko stanje in v ta namen ugotoviti vsa dejstva, ki so pomembna za zakonito in pravično odločanje,
- preden odloči, dati možnost dijaku, staršem oziroma skrbniku, da se izjavijo o vseh dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitev,
- obravnavati vlogo, ki je bila iz utemeljenih razlogov (npr. bolezen, izjemne socialne in družinske okoliščine in drugi nepredvidljivi razlogi, ki so neposredno vplivali na zamudo roka) podana po izteku predpisanega roka,
- postopek voditi hitro, v rokih, ki omogočajo dijaku uresničevanje njegovih pravic in obveznosti v zvezi izobraževanjem,
- kadarkoli popraviti očitne računske in druge napake v zvezi z uresničevanjem pravic dijaka v šolski dokumentaciji oziroma v izdanih sklepih ali šolskih listinah.

Pristojni organ o odločitvi izda pisni sklep, ki vsebuje izrek odločitve, obrazložitev in pravni pouk.

Vloga, ki je podana prepozno iz neutemeljenih razlogov ali jo je podala nepooblaščen oseb, se zavrže. Če šola ni pristojna za odločanje o vlogi, jo odstopi pristojnemu organu.

Sklep postane dokončen z iztekom pritožbenega roka, če pritožba ni podana. Če je bila pritožba podana, postane sklep pritožbenega organa dokončen z njegovo vročitvijo.

Sklep je izvršljiv z dnem dokončnosti.

Zoper odločitev sveta šole je možno sprožiti upravni spor.«.

32. člen

Za 41.d členom se doda nov 41.e člen, ki se glasi:

»41.e člen (vročanje)

Vročanje sklepov oziroma drugih listin, izdanih na podlagi tega zakona, se praviloma izvaja v šoli. Če to ni možno, se sklepi oziroma druge listine pošljejo priporočeno po pošti.

Če osebne vročitve po predpisih o poštnih storitvah ni bilo mogoče izvesti, se šteje, da je bila priporočena pošiljka vročena naslednji delovni dan po prejemu obvestila o njeni vročitvi.«.

33. člen

V 42. členu se v tretjem odstavku za besedo »datum« črta vejica in doda besedilo »rojstva, enotna matična številka občana,«.

34. člen

Besedilo 46.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»Z globo od 1000 do 5000 eurov se kaznuje za prekršek šola oziroma dijaški dom in s 100 do 500 eurov odgovorna oseba šole oziroma dijaškega doma, če:

- ne upošteva soglasja ministra o obsegu vpisa,
- ne upošteva vpisnega postopka, določenega z zakonom in izobraževalnim programom,

- izda sklep o vpisu oziroma potrdilo o vpisu v šolo brez predhodno izvedenega vpisnega postopka,
- podaljša status dijaka v nasprotju z zakonom,
- brez utemeljenih razlogov onemogoči navzočnost in sodelovanje dijaka pri vseh organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalnega dela v šoli oziroma dijaškemu domu,
- dijaku ne izda predpisane šolske javne listine o uspehu.

Z globo 1000 eurov se kaznuje za prekršek šola oziroma dijaški dom in s 100 euri odgovorna oseba šole oziroma dijaškega doma, če dijakov ne seznani z dokumenti in podatki v zvezi z organizacijo in izvedbo vzgojno-izobraževalnega dela po tem zakonu oziroma v zvezi z uresničevanjem pravic in obveznosti dijakov.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

35. člen

(nadaljevanje postopkov po uveljaviti zakona)

V postopkih v zvezi z uresničevanjem in varstvom pravic dijakov ter vzgojnim ukrepanjem, ki so se zaželi pred uporabo tega zakona, se uporabljajo predpisi, ki so veljali do začetka uporabe tega zakona, razen če so v nasprotju s tem zakonom.

36. člen

(uskladitev internih aktov)

Interni akti šole se uskladijo s tem zakonom do začetka uporabe tega zakona.

37. člen

(uskladitev podzakonskih predpisov)

Podzakonski predpis iz 15., 16. in 29. člena zakona se uskladijo s tem zakonom do začetka do objave razpisa za vpis v srednješolsko izobraževanje za šolsko leto 2015/2016.

Podzakonski predpis iz 3. in 18. člena tega zakona izda minister do objave razpisa za vpis v srednješolsko izobraževanje za šolsko leto 2015/2016.

Podzakonski predpis iz 6. člena tega zakona izda pristojni strokovni svet v letu dni po uveljavitvi tega zakona.

38. člen

(prenehanje veljavnosti podzakonskega predpisa)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Pravilnik o šolskem redu v srednjih šolah (Uradni list RS, št. 60/10).

39. člen

(uveljavljanje pravic iz statusa)

Dijak oziroma udeleženec izobraževanja odraslih, ki je imel status dijaka oziroma udeleženca izobraževanja odraslih pred uveljavitvijo tega zakona oziroma ima status dijaka na dan uveljavitve tega zakona, uveljavlja pravice iz statusa dijaka po tem zakonu, pri čemer skupni obseg trajanja pravic po tem zakonu ne sme preseči obsega, določenega v 5. členu zakona in 30.b členu tega zakona.

Ne glede na prejšnji odstavek, ima dijak, ki je bil vpisan v srednješolsko izobraževanje pred uveljavitvijo tega zakona, pravico dokončati izobraževanje v statusu dijaka, razen če ponavlja letnik ali prestopi v drug izobraževalni program.

40. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2015, razen določb 5., 9., 10., 11., 22. in 34. člena tega zakona, ki se začnejo uporabljati z uveljavitvijo tega zakona.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu (sprememba 1. člena)

Črta se drugi odstavek prvega člena zaradi uskladitve z učnimi načrti gimnazijskih programov, v katerih je pristojni strokovni svet določil, kateri predmeti se lahko izberejo pri opravljanju mature.

K 2. členu (dopolnitev 2. člena)

Predlagana dopolnitev ciljev gimnazijskega izobraževanja pomeni uskladitev z evropskimi smernicami in strateškimi dokumenti Republike Slovenije, ki so usmerjeni v razvoj konkurenčnega, dinamičnega gospodarstva. Predlog dopolnjuje 2. člen zakona tako, da se pri ciljih gimnazijskega izobraževanja bolj poudari vsebine, ki temeljijo na trajnostnem razvoju, podjetnosti, inovativnosti, ustvarjalnosti mladih ter usposabljanju za vseživljenjsko učenje. Novi cilji odpirajo možnost za avtonomen pristop šole k bolj ustvarjalnem, inovativnem in podjetnem pristopu k podajanju učnih vsebin. Ta dopolnitev ne gre v smeri uvajanja novega predmeta temveč za poudarek navedenih vsebin v okviru izvajanja gimnazijskega programa.

K 3. členu (dopolnitev 4. člena)

Predlagana dopolnitev z novim odstavkom daje podlago za izdajo podzakonskega predpisa, s katerim minister uredi pogoje in način izvajanja mednarodne mature, ki je do sedaj ni bilo.

K 4. členu (črtanje 7. člena)

7. člen se črta, ker je določilo že opredeljeno v 7. členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09-popr., 65/09-popr., 20/11, 40/12-ZUJF in 57/12-ZPCP-2D).

K 5. členu (sprememba 9. člena)

S spremembo 9. člena je besedilo bolj jasno zapisano v tistem delu, ko določa izobraževanje državljanov Republike Slovenije in državljanov drugih držav članic Evropske unije oziroma tujcev pod enakimi pogoji. Z dopolnitvijo se tudi na zakonski ravni uveljavlja praksa, da se tujci, ki so davčni zavezanci, ali pa so davčni zavezanci njihovi starši, šolajo pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije ali državljani držav članic EU. Tuji državljani se lahko izobražujejo v gimnazijah v Republiki Sloveniji pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije, kadar se izobražujejo po načelu vzajemnosti, sicer plačajo stroške izobraževanja.

K 6. členu (dodan nov 9. a člen)

V novem 9.a členu se določa ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti in se postavlja okvir za celovit sistem vodenja kakovosti v šoli, ki se v večini šol razvija skozi procese samoevalvacije z elementi zunanje evalvacije. S samoevalvacijo šole spremljajo določene dejavnike, ki jih potem interpretirajo, načrtujejo izboljšave, izvajajo izboljšave in ponovno vrednotijo oziroma evalvirajo svoje delo. Načrtovanje prihodnosti izhaja iz informacij, ki jih šole pridobivajo v procesu zagotavljanja kakovosti. Ravnatelj je odgovoren za kakovostno delo šole in mora svetu šole vsaj enkrat letno poročati o kakovosti ter poročilo objaviti na spletnih straneh šole. Opredeljena je tudi pristojnost javnega zavoda, ustanovljenega za razvoj gimnazijskega izobraževanja.

K 7 členu (sprememba 10. člena)

V spremenjenem 10. členu je združena vsebina sedanjega 10. člena in drugega odstavka sedanjega 36. člena. Sama opredelitev dijakov s posebnimi potrebami je določena z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami. Z novim besedilom se natančneje opredeli, da se dijaku s posebnimi potrebami prilagodi način izvajanja gimnazijskega programa. Prilagoditve, ki jih šola zagotavlja dijaku so odvisne od določil njegove odločbe o usmeritvi. Dijak je, glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje lahko upravičen do dodatne strokovne oziroma fizične pomoči, različnih pripomočkov in opreme, prilagoditev organizacije pouka, načina preverjanja in ocenjevanja znanja ter zmanjšanja števila dijakov v oddelku glede na predpisane normative.

K 8. členu (dodana dva nova člena 10. a in 10. b člen)

Z novim 10.a členom se opredelijo, kdo so nadarjeni dijaki, ker do zdaj niso bili opredeljeni.

Zaradi sodobnih migracijskih procesov in mednarodnega sodelovanja vzgojno-izobraževalnih organizacij se v šolskem prostoru vsako leto v slovenske šole vključujejo dijaki tujci, ki ne znajo slovenskega jezika ter ob vključitvi v gimnazijsko izobraževanje niso končali osnovnošolskega izobraževanja v Sloveniji, kar je opredeljeno v novem 10.b členu. Za njihovo uspešno vključitev v vzgojno-izobraževalni sistem je treba na zakonski ravni urediti pomoč pri učenju slovenščine, s čimer se omogoči uspešnejše vključevanje v gimnazijsko izobraževanje, kar določa nov 10.b

člen.

K 9. členu (sprememba 11. člena)

Predlagana dopolnitev 11. člena dodaja vpisne pogoje, ki se lahko določijo z izobraževalnim programom in tako daje podlago za izvedbo že sprejetega izobraževalnega programa Umetniška gimnazija, glasbena smer, ki določa za pevce starost 18 let oziroma konec mutacije. Ravno tako izobraževalni program določa, da se s preizkusom znanja in nadarjenosti ugotavljajo tudi znanja na predhodni stopnji glasbenega izobraževanja.

S spremembo se omogoča vpis izjemno glasbeno in plesno nadarjenim učencem osnovne šole v izobraževalni program Umetniška gimnazija, glasbena in plesna smer, še pred zaključkom osnovne šole. Učenci se bodo lahko na podlagi opravljenega preizkusa znanja in nadarjenosti vpisali v izobraževalni program in opravljali samo strokovne predmete izobraževalnega programa.

K 10. členu (dodan nov 11.a člen)

Nov 11.a člen določa, da kdor se želi vpisati v izobraževalni program, ki kot vpisni pogoj določa opravljen preizkus znanja ali nadarjenosti, opravlja preizkus praviloma na šoli, v katero se želi vpisati. Potrdilo o opravljenem preizkusu znanja in nadarjenosti velja eno šolsko leto na vseh šolah, ki izvajajo ta izobraževalni program, razen za programe s področja glasbe in plesa, za katere opravljeni preizkus velja le na šoli, na kateri se kandidat za vpis želi šolati. Potrdilo o opravljenem preizkusu velja eno šolsko leto.

K 11. členu (sprememba 15. člena)

Predlog spremembe četrtega odstavka 15. člena posega v dosedanje ureditev, ki določa, da je kandidat s posebnimi potrebami, ki se vključuje v izobraževanje v skladu z odločbo o usmeritvi, sprejet na gimnazijo z omejitvijo vpisa ne glede na siceršnja merila za izbiro v primeru omejitve vpisa. Z novo rešitvijo bi kandidat s posebnimi potrebami še vedno ohranil prednost pri sprejemu, vendar pod pogojem, da izpolnjuje vse predpisane pogoje in je v skladu z merili dosegel najmanj 90% točk, ki so potrebne za vpis (90% od spodnje meje).

K 12. členu (sprememba 17. člena)

Predlagana sprememba 17. člena pomeni večjo jasnost, saj se postavlja jasna razmejitev med statusom dijaka in statusom udeleženca izobraževanja odraslih. Celoten člen je zasnovan v skladu s konceptom vseživljenjskega učenja, zato se za tiste, ki se izobražujejo in nimajo statusa dijaka, uporablja termin udeleženec izobraževanja odraslih.

Predlagana dopolnitev omejuje trajanje rednega izobraževanja na čas trajanja izobraževalnega programa, ki se lahko zaradi ponavljanja letnika, prestopa v drug izobraževalni program ali opravljanja manjkajočih obveznosti iz zaključnega letnika z izpiti podaljša največ za eno šolsko leto, za dijake iz 23. člena zakona pa še za dve šolski leti. Določen je tudi skupni obseg trajanja izobraževanja v statusu dijaka v srednješolskem izobraževanju.

K 13. členu (dodan nov 17.a člen)

V 17.a členu se opredelijo pravice in dolžnosti dijaka v času organiziranega izobraževalnega dela v šoli, in sicer pravica in dolžnost prisostvovanja pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela šole, način obveščanja in opravičevanja odsotnosti pri pouku in razlogi zaradi katerih se dijaku lahko prepove prisotnost pri pouku. Ta vsebina je bila do sedaj urejena na ravni podzakonskih predpisov.

Ena temeljnih pravic in dolžnosti dijaka je, da prisostvuje pri pouku, kar pomeni, da je od pouka lahko odsoten le iz opravičenih razlogov.

Z zakonom je določeno, da je pravica in dolžnost do prisotnosti pri pouku lahko omejena le v primeru, če dijak s svojim ravnanjem ogroža življenje ali zdravje sebe oziroma drugih. Prav tako je omejeno trajanje prepovedi prisotnosti in sicer najdlje do konca pouka tistega dne oziroma najdlje do zaključka postopka vzgojnega ukrepanja zaradi kršitev, za katere se dijaka lahko izključi iz šole.

Z zakonom je tudi opredeljeno, kdaj šola lahko zaseže predmete, s katerimi dijak ogroža oziroma bi lahko ogrozil svoje življenje ali zdravje oziroma življenje ali zdravje drugih.

K 14. členu (sprememba 18. člena)

Predlagana sprememba 18. člena je zgolj prilagoditev oziroma usklajitev z drugimi spremenjenimi členi iz tega poglavja.

K 15. členu (sprememba 20. člena)

Predlagana sprememba 20. člena omejuje ponavljanje v okviru celotnega srednješolskega izobraževanja, kar pomeni, da dijaka lahko ponavlja enkrat v času rednega izobraževanja. Ko to pravico izkoristi, se ne more več izobraževati redno, lahko pa se izredno izobražuje.

Dodana je rešitev, da ni mogoče ponavljati maturitetnega tečaja v okviru rednega izobraževanja. Dopolnjeno je, da dijak, ki ni opravil vseh obveznosti zaključnega letnika in dijak, ki ima podaljšan status v skladu z 23. členom tega zakona lahko opravljata manjkajoče obveznosti v izobraževalnem programu tudi z izpiti ali na drug način.

Dodana je rešitev, da dijak lahko ponavlja letnik v drugi šoli, če šola, na kateri se je izobraževal, preneha izvajati ta program.

K 16. členu (sprememba 21. člena)

Besedilo tega člena se uskladi s spremembami drugih členov, na katere se ta člen sklicuje.

K 17. členu (sprememba 23. člena)

S spremembo 23. člena je jasneje opredeljeno v katerih primerih je možno podaljšati status dijaka.

K 18. členu (sprememba 24. člena)

Z dopolnitvijo 24. člena se določi obveznost šole, da pri določitvi obveznosti za nadaljevanje izobraževanja upošteva predhodno pridobljeno znanje dijaka. Pri odločanju o pogojih za nadaljevanje izobraževanja poleg znanj, ki jih je dijak pridobil formalno in so dokazljiva z javnimi listinami, šola upošteva tudi neformalno pridobljena znanja, ki jih lahko ugotavlja z izpitom ali na druge načine. Z uveljavljanjem vseživljenjskega učenja je nujno uveljaviti tudi priznavanje neformalno pridobljenih znanj, ki jih lahko posamezniki izkazujejo na področju znanja tujih jezikov, informacijsko-komunikacijske tehnologije, na področju glasbe ali na katerem koli področju, ki se ga lahko ovrednoti z izpitom ali na druge načine. S tem se daje podlaga, da minister predpiše postopek ugotavljanje predhodno pridobljenega znanja dijaka.

Izobraževalni programi se spreminjajo ali posodablajo, zato je potrebno urediti pravice dijakov, ki se izobražujejo v izobraževalnih programih, ki jim zaradi sprejema novih ali posodobljenih izobraževalnih programov poteče veljavnost. Zato je dijakom omogočeno, da svoje izobraževanje končajo po iztekajočem izobraževalnem programu. Pravica je omejena na trajanje izobraževalnega programa, ki se lahko podaljša največ za dve leti.

Dijak ima pravico program končati v dveh letih po tem, ko je zadnja generacija dijakov v rednem izobraževanju obiskovala zaključni letnik izobraževalnega programa, ki se izteka.

K 19. členu (sprememba 25. člena)

Sprememba 25. člena določa, da se pri prestopu upošteva predhodno formalno pridobljeno znanje, ki ga dijak lahko izkazuje z javno listino in neformalno pridobljeno znanje, ki ga dijak lahko izkazuje z izpitom ali na drug način. Dosedanji drugi odstavek se črta, ker ni potrebno predpisovati, da si mora ravnatelj pridobiti mnenje učiteljskega zbora.

K 20. členu (črtan 26. člen)

Vsebina 26. člena se črta zaradi tega, ker ni predmet zakonske ureditve.

K 21. členu (sprememba 27. člena)

S spremembo tega člena zakona se izpostavi pomen vzgojnega delovanja šole. Šola s pravili uredi način doseganja in uresničevanja vzgojnih ciljev, način vzgojnega delovanja in izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela šole v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi. S tem se postavi nov koncept urejanja vzgojnega delovanja oziroma vzgojnega ukrepanja šole. Z zakonom se določijo razlogi, zaradi katerih je dijak lahko izključen iz šole in postopek izključitve. To pomeni, da je izključitev iz šole možna le iz razlogov, navedenih v tem členu in po postopku, določenem v tem zakonu. Šola lahko s svojimi pravili določi še druge lažje kršitve dolžnosti dijaka in ukrepe zaradi teh kršitev.

Dijaka se lahko izključi iz šole le zaradi najtežjih kršitev, ki so opredeljene v tem členu. Izključitev je časovno omejena. Traja praviloma do konca šolskega leta, največ pa še v naslednjem šolskem letu. Lahko se izreče pogojno, tako da se izvršitev izključitve odloži največ za eno leto. Šola lahko prekliče pogojno izključitev, če dijak v pogojnem obdobju stori enako ali drugo kršitev, opredeljeno v tem členu. Uvedba postopka vzgojnega ukrepanja je časovno opredeljena. Postopek se uvede v šolskem letu, v katerem je bila kršitev storjena, in sicer najpozneje v tridesetih dneh od dneva, ko se je izvedelo za kršitev in dijaka, ki je kršitev storil. Za kršitev, ki ima znake kaznivega dejanja, pa se postopek lahko uvede kadar koli v času izobraževanja dijaka, in sicer v tridesetih dneh od dneva, ko se je izvedelo za kršitev in dijaka, ki je kršitev storil.

K 22. členu (sprememba 29. člena)

V 29. členu se podrobneje ureja bivanje v dijaškem domu, kar je bilo doslej urejeno v pravilniku, ki ureja bivanje v dijaških domovih. Pravico do bivanja in pravico do vključitve v vzgojni program ima dijak, ki se redno izobražuje. Za

bivanje plačuje oskrbnino. Določena so merila za izbiro kandidatov pri vpisu v dijaški dom. Za dijaške domove se smiselno uporabljajo vse določbe tega zakona, če ni drugače določeno. Pogoji bivanja v dijaškem domu in način plačevanja oskrbnine ter pravice in dolžnosti drugih oseb, ki bivajo v dijaškem domu, pa se lahko uredijo v internem aktu dijaškega doma.

K 23. členu (sprememba 30. člena)

Predlagana rešitev po vzoru že uveljavljene rešitve v Zakonu o poklicnem in strokovnem izobraževanju bolj jasno opredeljuje status dijaka oziroma udeleženca izobraževanja odraslih, iz katerega izhajajo pravice, ki jih določa ta zakon in drugi zakoni.

Omejuje se trajanje rednega izobraževanja po že zaključenem izobraževanju za pridobitev srednje ali srednje strokovne izobrazbe, v pravico do izrednega izobraževanja pa ne posega. Tudi v maturitetnem tečaju se lahko dijak redno izobražuje samo enkrat.

S takšno rešitvijo želi zakonodajalec omejiti fiktivne vpise. Izjema so nekateri glasbeni izobraževalni programi, v katerih se ni možno začeti redno izobraževati pred starostjo, pri kateri se v drugih izobraževalnih programih izobraževanje skoraj že zaključi.

K 24. členu (dodana 30.a in 30.b člena)

Izobraževalne organizacije pri izvajanju izrednega izobraževanja prilagajajo izvedbo posameznemu udeležencu izobraževanja odraslih. Pri tem se upoštevajo predhodno formalno in neformalno pridobljeno znanje, ki ga udeleženec izobraževanja odraslih lahko izkazuje z javno listino, z izpitom ali na drug način.

Glede pravic dijakov in udeležencev izobraževanja odraslih sledi predlog zakona ureditvi, ki sicer velja v terciarnem izobraževanju, kjer sta glede pravic, ki izhajajo iz statusa, izredni in redni študent izenačena. Udeleženci izobraževanja odraslih, ki se izobražujejo v izobraževalnih programih gimnazije lahko uveljavljajo enake pravice iz statusa kot dijaki, vendar največ 5 let, če pred tem že niso imeli statusa dijaka.

Določa tudi trajanje pravic, ki izhajajo iz statusa udeleženca izobraževanja odraslih in obveznost plačevanja šolnin udeležencev izobraževanja.

K 25. členu (sprememba 36. člena)

S spremembo tega člena se natančneje ureja prilagajanje obveznosti iz izobraževalnega programa, pri čemer mora šola dijaku, ki se vzporedno izobražuje in dijaku, ki je dolgotrajno odsoten zaradi zdravstvenih razlogov prilagoditi opravljanje obveznosti.

Na enak način šola lahko prilagodi izvedbo pouka tudi nadarjenemu dijaku, perspektivnemu in vrhunskemu športniku, dijaku, ki se pripravlja na mednarodna tekmovanja v znanju ali na druge mednarodne izobraževalne in kulturne prireditve ter izmenjave, dijaku, ki se udeleži drugih športnih in kulturnih dejavnosti, dijaku, ki prihaja iz tujine ali iz drugih utemeljenih razlogov.

Tudi dijaku s posebnimi potrebami se lahko poleg prilagoditev, ki izhajajo iz njegove odločbe o usmeritvi, še dodatno prilagodi opravljanje obveznosti.

Dijakom, ki jih opredeljuje ta člen, se prilagoditve uredijo z osebnim izobraževalnim načrtom.

K 26. členu (dopolnitev 37. člena)

37. člen o preverjanju in ocenjevanju znanja se v skladu s sodobnimi koncepti vseživljenjskega učenja dopolni s priznavanjem ne le formalnega temveč tudi neformalnega izobraževanja. Posamezniki lahko pridobivajo znanja in spretnosti tudi izven formalnih oblik izobraževanja predvsem na področju informacijsko-komunikacijskih tehnologij ali tujih jezikov. Priznavanje neformalno pridobljenega znanja omogoča posameznikom, da uveljavljajo znanja, ki so pridobljena skozi neformalne oblike izobraževanja, kar lahko dokažejo z izpitom ali na druge načine (praktični nastop, izdelek, demonstracija,...).

K 27. členu (sprememba 41.a člena)

S to spremembo se jasneje opredelijo vrste vlog, s katerimi lahko dijak oziroma kandidat za vpis uveljavlja pravice v zvezi z izobraževanjem, določene s tem zakonom, in sicer lahko poda vlogo za uveljavitev pravic, zahtevo za varstvo teh pravic, če meni, da so mu pravice kršene oziroma pritožbo zoper sklep.

K 28. členu (sprememba 41.b člena)

V 41. b členu se natančneje opredeljujejo pristojnosti organov v zvezi z uresničevanjem in varstvom pravic, ki so sedaj urejene na ravni podzakonskih predpisov, tako da se opredelijo organi odločanja na prvi in drugi stopnji ter način odločanja organov.

K 29. členu (sprememba 41.c člena)

Spremeni se ime komisije zaradi uskladitve z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju.

K 30. členu (sprememba 41.č člena)

V 41.č členu se doda možnost ugovora na zaključno oceno tudi na podlagi obvestila o uspehu. Poleg tega se natančneje opredelijo roki odločanja o ugovoru zoper oceno.

K 31. členu (sprememba 41.d člena)

V 41.d členu, ki določa pravila in načela ter roke odločanja o uresničevanju in varstvu pravic dijakov v šoli oziroma dijaškem domu, je nekoliko natančneje opredeljen način uresničevanja pravic oziroma varstva pravic dijakov.

K 32. členu (nov dodani 41.e člen)

V dodanem novem 41.e členu se podrobneje ureja način obveščanja in vročanja sklepov oziroma drugih listin, izdanih na podlagi tega zakona, dijaku in staršem. V tem zakonu je določeno pravilo, da se dijaku praviloma sklepi oziroma spričevala ali druge listine vročajo osebno v šoli ali dijaškem domu. Če pa to ni možno, se vročanje izvede v skladu s predpisi o poštnih storitvah.

Če pa dijaku ni bilo moč vročiti niti na tak način, se šteje, da mu je bila priporočeno poslana pošiljka vročena naslednji delovni dan (dan pouka) po prejemu obvestila o njeni vročitvi.

K 33. členu (sprememba 42. člena)

V 42. členu se evidenca dopolni z manjkajočim podatkom o enotni matični številki občana zaradi usklajevanja podatkov z drugimi evidencami (CRP in podobno).

K 34. členu (sprememba 46.a člena)

V 46.a členu so globe za opredeljene prekrške namesto v tolarskih zneskih izražene v evrih.

Na novo se urejata globi za kršitev predpisov, ki urejajo vpisne pogoje ter postopek vpisa v srednje šole.

Prehodne določbe**K 35. členu (nadaljevanje postopkov po uveljaviti zakona)**

V tej prehodni določbi je določeno, da se postopki uresničevanja in varstva pravic dijakov ter vzgojnega ukrepanja, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, dokončajo po predpisih, ki so veljali do začetka uporabe tega zakona, razen če so v nasprotju s tem zakonom.

K 36. členu (uskladitev internih aktov)

Prehodna določba nalaga šoli oziroma dijaškemu domu uskladitev internih aktov s tem zakonom do začetka uporabe tega zakona. To pomeni, da mora šola oziroma dijaški dom uskladiti interne akte s tem zakonom do začetka šolskega leta 2015/2016.

K 37. členu (uskladitev podzakonskih predpisov)

S tem členom je določeno, da se podzakonski predpisi, izdani na podlagi tega zakona, uskladijo s tem zakonom, in sicer:

- podzakonski predpisi v zvezi merili za izbiro kandidatov ob omejitvi vpisa (15. člen), postopkom vpisa v srednješolsko izobraževanje (16. člen) in bivanja v dijaškem domu (29. člen) zakona in podzakonski predpis v zvezi z mednarodno maturo (3. člen) in postopkom ugotavljanja predhodno pridobljenega znanja dijaka (18. člen), ki se na novo uvajata s tem zakonom, do objave razpisa za vpis v srednješolsko izobraževanje za šolsko leto 2015/2016,
- podzakonski predpis v zvezi določitvijo kazalnikov kakovosti gimnazijskega izobraževanja, ki jih določi Strokovni svet RS za splošno izobraževanje iz 6. člena tega zakona v letu dni po uveljavitvi tega zakona.

K 38. členu (prenehanje veljavnosti podzakonskega predpisa)

S tem členom je določeno, da z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Pravilnik o šolskem redu v srednjih šolah zaradi tega ker je vsebina tega pravilnika urejena v tem zakonu.

K 39. členu (uveljavljanje pravic iz statusa)

S to določbo se določa uveljavljanje pravic iz statusa dijaka oziroma udeleženca izobraževanja odraslih in skupen obseg trajanja teh pravic za dijake oziroma udeležence izobraževanja odraslih, ki so pridobili status pred uveljavitvijo tega zakona.

Ne glede na osnovno pravilo, ki velja za na novo vpisane dijake po uveljavitvi tega zakona, ima dijak, ki je bil že vpisan v srednješolsko izobraževanje pred uveljavitvijo tega zakona, pravico dokončati izobraževanje v statusu dijaka, razen če ponavlja letnik ali prestopi v drug izobraževalni program.

K 40. členu (začetek uveljavitve in uporabe zakona)

Ta člen določa, da zakon začne veljati v običajnem roku uveljavitve, uporabljati pa naj bi se začel s 1. septembrom 2015, ko se začne šolsko leto 2015/2016, saj naj bi se do tedaj s tem zakonom uskladili vsi podzakonski akti in interni akti šol oziroma dijaških domov.

Določbe tega zakona, ki se začnejo uporabljati z uveljavitvijo tega zakona, se nanašajo na:

- pogoje vpisa dijakov tujcev (5. člen tega zakona),
- vpisni postopek (9. člen tega zakona),
- preizkus nadarjenosti za vpis v določene programe (10. člen tega zakona),
- merila za izbiro kandidatov s posebnimi potrebami (11. člen tega zakona),
- bivanje v dijaških domovih (22. člen tega zakona),
- prekrške (34. člen tega zakona).

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon ureja izobraževanje v splošnih in strokovnih gimnazijah, ki omogoča po opravljeni maturi nadaljevanje izobraževanja v visokem šolstvu.

Strokovne gimnazije izvajajo poleg splošnih tudi strokovne izbirne maturitetne predmete.

2. člen(cilji)

Splošna in strokovna gimnazija (v nadaljnjem besedilu: gimnazija) ima nalogo, da:

- na mednarodno primerljivi ravni posreduje znanje, potrebno za nadaljevanje izobraževanja v visokem šolstvu,
- razvija samostojno kritično presojanje in odgovorno ravnanje,
- posreduje znanje o slovenskem jeziku in književnosti, na območjih, ki so opredeljena kot narodnostno mešana, pa tudi o italijanskem oziroma madžarskem jeziku in književnosti, ter razvija sposobnost za razumevanje in sporočanje v knjižnem jeziku,
- vzpodbuja zavest o integriteti posameznika,
- razvija zavest o državni pripadnosti in narodni identiteti in vedenja o zgodovini Slovenije in njeni kulturi,
- vzgaja za odgovorno varovanje svobode, za strpno, miroljubno sožitje in spoštovanje soljudi,
- razvija in ohranja lastno kulturno tradicijo in seznanja z drugimi kulturami in civilizacijami,
- vzgaja za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije,
- razvija pripravljenost za vzpostavljanje svobodne, demokratične in socialno pravične države,
- vzbuja zavest odgovornosti za naravno okolje in lastno zdravje,
- razvija zavest o pravicah in odgovornostih človeka in državljana,
- razvija nadarjenosti in usposablja za doživljanje umetniških del in za umetniško izražanje in
- omogoča izbiro poklica.

4. člen (matura)

Matura se opravlja po uspešno končanem četrtem letniku gimnazije oziroma po končanem maturitetnem tečaju v skladu z zakonom o maturi.

Gimnazije lahko v soglasju z ministrom, pristojnim za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: minister), izvajajo mednarodno matura, ki je enakovredna maturi po tem zakonu.

7. člen (status)

Za izvajanje izobraževalnega programa gimnazije se praviloma organizira vzgojno-izobraževalni zavod ali organizacijska enota vzgojno-izobraževalnega zavoda.

9. člen (izobraževanje pod enakimi pogoji)

Državljeni Republike Slovenije in državljani drugih držav, članic Evropske unije imajo pravico do izobraževanja v gimnazijah pod enakimi pogoji.

Slovenci brez slovenskega državljanstva se lahko izobražujejo v gimnazijah pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

Slovenci brez slovenskega državljanstva po tem zakonu so potomci staršev slovenske narodnosti do tretjega kolena v ravni črti.

Tuji državljani se lahko izobražujejo v gimnazijah pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije, kadar se izobražujejo po načelu vzajemnosti.

Podrobnejše pogoje v zvezi z obsegom financiranja in načinom izobraževanja oseb iz drugega in četrtega odstavka tega člena ter tujcev določi minister v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja financiranje srednješolskega izobraževanja.

10. člen (izobraževanje dijakov s posebnimi potrebami)

Vzgoja in izobraževanje dijakov s posebnimi potrebami se v gimnazijah organizira in izvaja v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami.

11. člen (vpis)

V gimnazijo se lahko vpiše, kdor je zaključil osnovnošolsko izobraževanje.

Z izobraževalnim programom se kot pogoj za vpis lahko določijo:

- znanje iz klasičnih oziroma tujih jezikov, ki so izbirni predmeti osnovnošolskega izobraževanja in
- preizkus nadarjenosti ali športni dosežki.

15. člen (merila za izbiro)

Merila za izbiro kandidatov v primeru omejitve vpisa v gimnazijo določi na predlog pristojnega strokovnega sveta minister.

Merila se javno objavijo najpozneje dan pred začetkom šolskega leta, v katerem lahko kandidati začnejo izpolnjevati pogoje za doseganje predpisanih meril.

Pri izbiri kandidatov za vpis v začetni letnik gimnazije se upoštevajo njihovi učni uspehi v predhodnem izobraževanju, kot dodatno merilo pa se lahko upoštevajo tudi na drug način izkazana znanja in spretnosti, ki so pomembne za uspešno nadaljnje izobraževanje. Za vpis v maturitetni tečaj se upoštevajo učni uspehi pri predhodnem izobraževanju.

Kandidata s posebnimi potrebami, ki se vključuje v izobraževanje v skladu z odločbo o usmeritvi, gimnazija z omejitvijo vpisa sprejme ne glede na merila iz prejšnjega odstavka.

17. člen (status dijaka)

Kdor se vpiše v gimnazijo oziroma v maturitetni tečaj, je dijak.

18. člen (vzporedno izobraževanje)

Dijak ima pravico, da se hkrati izobražuje v več šolah oziroma po več izobraževalnih programih.

Če se dijak izobražuje v več šolah, šole z dogovorom določijo, kako dijak izpolnjuje svoje obveznosti na posamezni šoli.

Dijakom, ki se vzporedno izobražujejo, perspektivnim in vrhunskim športnikom in dijakom, ki se pripravljajo na mednarodna tekmovanja v znanju, se lahko prilagodi opravljanje obveznosti iz izobraževalnega programa na način, ki ga določi minister.

20. člen (ponavljanje)

Dijak, ki do konca šolskega leta ni opravil obveznosti iz izobraževalnega programa, lahko enkrat ponavlja letnik v istem izobraževalnem programu.

Dijak zaključnega letnika, ki do konca šolskega leta ni opravil obveznosti iz tega letnika, lahko manjkajoče obveznosti opravi tudi z opravljanjem izpitov.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena ima dijak s posebnimi potrebami in dijak iz 18. člena tega zakona ter dijak, ki zaradi starševstva, izjemnih socialnih in družinskih okoliščin ali zaradi bolezni in drugih utemeljenih razlogov ni izpolnil obveznosti iz izobraževalnega programa, pravico večkrat obiskovati isti letnik.

21. člen (pogojno napredovanje)

Ravnatelj šole lahko odloči, da dijak, ki zaradi bolezni ali drugih opravičljivih razlogov iz tretjega odstavka 20. člena ni izpolnil obveznosti iz izobraževalnega programa, napreduje v naslednji letnik in mu določi pogoje, ki jih mora izpolniti.

23. člen (podaljšanje statusa dijaka)

Dijakom iz tretjega odstavka 20. člena tega zakona se status dijaka lahko podaljša, vendar največ za dve leti.

O tem odloči ravnatelj šole.

24. člen (prekinitev izobraževanja)

Dijaku, ki je za več kot dve leti prekinil izobraževanje, ravnatelj določi pogoje za nadaljevanje in dokončanje izobraževanja, če se je izobraževalni program bistveno spremenil.

25. člen (prestop)

Dijak ima med izobraževanjem pravico prestopiti v drugo šolo. Ravnatelj šole, v katero želi dijak prestopiti, določi, katere obveznosti mora opraviti, da bi lahko nadaljeval izobraževanje, in roke, v katerih mora te obveznosti izpolniti. Pred odločitvijo si mora ravnatelj pridobiti mnenje učiteljskega zbora.

26. člen (pohvale in nagrade)

Šola določi merila in postopek za podeljevanje pohval, nagrad in drugih priznanj dijakom.

27. člen (ukrepi za kršitev)

Za kršitev dolžnosti in za neizpolnjevanje obveznosti se po določbah tega zakona in splošnih aktih šole dijak lahko izrečejo naslednji vzgojni ukrepi: opomin, ukor in izključitev iz šole.

Dijaku se lahko namesto vzgojnih ukrepov iz prejšnjega odstavka določijo tudi drugi alternativni ukrepi (npr. pobotanje oziroma poravnava spora, poprava škodljivih posledic njegovega ravnanja, izvršitev nekega neobveznega dobrega dela oziroma naloge, opravljanje nalog in obveznosti izven načrtovanega časa) pod pogojem, da dijak s tem soglaša.

Izključitev iz šole se lahko izreče za najtežje kršitve dolžnosti oziroma za ponavljajoče neizpolnjevanje obveznosti, vendar največ za dve leti.

Podrobnejše določbe o odgovornostih dijakov, o postopku in načinu izrekanju vzgojnih ukrepov, o šolskem redu predpiše minister.

29. člen (bivanje v dijaškem domu)

Kdor ima status dijaka in izpolnjuje druge predpisane pogoje, ima pravico bivanja v dijaškem domu.

Pogoje in merila ter postopek sprejema v dijaški dom določi minister.

Določbe 26., 27., 41.a, 41.b, 41.c, 41.č in 41.d člena tega zakona se smiselno uporabljajo tudi v dijaških domovih.

30. člen (odrasli)

Kdor je zaposlen ali ima status brezposelnega ali mu preneha status dijaka ali je starejši od 18 let, se lahko izobražuje kot odrasli, tako da se mu prilagodijo organizacija in trajanje izobraževanja, preverjanje in ocenjevanje znanja ter napredovanje in časovna razporeditev pouka.

Za osebe, ki se izobražujejo kot odrasli, se glede statusa, pravic in dolžnosti ter vodenja dokumentacije in evidenc uporablja zakon, ki ureja izobraževanje odraslih.

37. člen (preverjanje in ocenjevanje)

S preverjanjem in ocenjevanjem znanja se ugotavlja uspešnost dijakov pri doseganju standardov znanj, določenih s katalogi, oziroma izpolnjevanje obveznosti, določenih z izobraževalnim programom.

41. člen (podzakonski predpisi o ocenjevanju, evidencah, spričevalih)

Podrobnejše določbe o preverjanju in ocenjevanju znanja, obliko in vsebino dokumentacije o preverjanju in ocenjevanju znanja ter obliko in vsebino javnih listin o končanem izobraževanju predpiše minister.

41.a člen (varstvo pravic dijaka)

Če dijak ali kandidat za vpis v šolo (v nadaljnjem besedilu: dijak) ali njegov zakoniti zastopnik meni, da so kršene njegove pravice v zvezi z izobraževanjem, lahko pisno zahteva, da pristojni organ šole kršitev odpravi oziroma izpolni svoje obveznosti.

41.b člen (pristojni organi)

O uresničevanju pravic in obveznosti dijaka odločajo strokovni organi šole v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi.

O pritožbi v zvezi s pridobitvijo oziroma izgubo statusa dijaka odloča svet šole, o vseh drugih pritožbah pa pritožbena komisija.

Pritožbena organa odločata na svojih sejah z večino glasov vseh članov s tajnim glasovanjem. Način odločanja pritožbenih organov se podrobneje uredi s poslovníkom, ki ga sprejme svet šole.

Učitelji, ki so člani sveta šole, se izločijo iz odločanja organa prve stopnje, tako da se njihovi glasovi ne štejejo pri ugotavljanju izida glasovanja.

Odločitev pritožbene komisije oziroma sveta šole je dokončna.

Zoper odločitev sveta šole je možno sprožiti upravni spor.

41.c člen (pritožbena komisija)

Pritožbena komisija ima tri člane, od katerih vsaj eden ni strokovni delavec te šole. Člane in predsednika pritožbene komisije ter njihove namestnike imenuje svet šole na predlog ravnatelja.

Mandat pritožbene komisije traja eno leto, od 1. oktobra do 30. septembra naslednjega leta. Ista oseba je lahko imenovana za člana pritožbene komisije večkrat.

Če je član pritožbene komisije odločal o isti zadevi na prvi stopnji, ga je treba v postopku varstva pravic pred pritožbeno komisijo izločiti. O izločitvi člana odloči predsednik pritožbene komisije, o izločitvi predsednika pritožbene komisije pa svet šole.

41.č člen (ugovor na oceno)

Dijak lahko v treh dneh po prejemu letnega spričevala predloži ravnatelju šole ugovor zoper oceno. Ravnatelj mora v treh dneh imenovati komisijo, ki najpozneje v treh dneh ponovno oceni znanje dijaka. V komisijo mora imenovati vsaj enega člana, ki ni zaposlen v tej šoli.

Odločitev ravnatelja in ocena komisije sta dokončni.

41.d člen (postopek odločanja)

Dijak lahko poda zahtevo za varstvo pravic v osmih dneh od dneva, ko je zvedel za kršitev, razen če je za posamezne primere na podlagi tega zakona določen drug rok. Zahtevo za varstvo pravic dijak ali njegov zakoniti oziroma pooblaščen zastopnik poda na zapisnik pri ravnatelju. Zahtevo za varstvo pravic se lahko pošlje tudi po pošti ali po elektronskih sredstvih komuniciranja.

Roki za odločanje o zahtevi za varstvo pravic dijaka se določijo v izvršilnih predpisih, v katerih se podrobneje urejajo posamezni postopki v zvezi z izobraževanjem, vendar morajo ti roki zagotoviti nemoteno uresničevanje pravic in obveznosti dijaka v izobraževalnem procesu.

Ravnatelj mora najpozneje naslednji dan izročiti zahtevo za varstvo pravic in druge podatke, potrebne za odločanje, organu, ki je pristojen za odločanje o njej, če za to ni sam pristojen.

V postopku odločanja o dijakovi zahtevi oziroma pravicah in obveznostih mora pristojni organ:

- dijaku pomagati, da čim lažje in hitreje uveljavi svojo pravico,
- uporabiti tisti ukrep, ki je za dijaka ugodnejši, če se z njim doseže zakonit namen;
- skrbeti za to, da dijakovo nepoznavanje predpisov ni v škodo pravic, ki mu gredo po zakonu;
- ugotoviti resnično dejansko stanje in v ta namen ugotoviti vsa dejstva, ki so pomembna za zakonito in pravilno odločanje;
- preden odloči o zahtevi, dijaku dati možnost, da pojasni vsa dejstva in okoliščine, ki so pomembne za odločanje;
- postopek voditi hitro, v rokih, ki omogočajo dijaku uresničevanje njegovih pravic in obveznosti v zvezi z izobraževanjem;
- kadar koli popraviti očitne računske in druge napake v zvezi z uresničevanjem pravic dijaka v šolski dokumentaciji ali v izdanih sklepih oziroma šolskih listinah.

Pristojni organ o zahtevi za varstvo pravic dijaku izda pisni sklep, ki vsebuje izrek odločitve, obrazložitev in pravni pouk. Sklep se vroči dijaku, njegovemu zakonitemu zastopniku ali njegovemu pooblaščenemu zastopniku.

Odločitev se lahko izvrši z dnem dokončnosti sklepa.

42. člen (sezname evidenc z osebnimi podatki)

Gimnazije vodijo naslednje evidence z osebni podatki dijakov:

1. evidenco prijavljenih kandidatov za vpis,
2. evidenco vpisanih ter evidenco vpisanih po letnikih, oddelkih in skupinah v redovalnicah,
3. osebni list, ki se vodi za vsakega dijaka od vpisa do končanja izobraževanja oziroma do izpisa,
4. matično knjigo, ki obsega splošne podatke o vpisanih, o poteku njihovega izobraževanja od vpisa do dokončanja izobraževanja oziroma do izpisa,
5. evidenco podatkov o gibalnih sposobnostih in morfoloških značilnostih,
6. zapisnike sej šolske maturitetne komisije,
7. zapisnike o maturi,
8. poročilo o maturi,
9. zapisnike o izpitih, ki obsegajo prijavo k izpitu, potek izpita in doseženo oceno,
10. evidenco o dijakih, ki jih obravnava svetovalna služba,
11. evidenco odraslih, ki se izobražujejo, in evidenco odraslih, ki opravljajo izpite,
12. evidenco o preverjanju in ocenjevanju znanja,
13. evidenco izdanih dokumentov o končanem izobraževanju.

Dijaški domovi vodijo evidenco in dokumentacijo iz 1., 2. in 3. točke prvega odstavka tega člena in podatke o premoženjskem stanju za tiste dijake, ki pri plačilu oskrbnine uveljavljajo olajšavo.

Evidence iz 1. do 4., 6. do 9. ter 11. do 13. točke prvega odstavka tega člena obsegajo: ime in priimek dijaka, spol, datum, kraj, občino in državo rojstva, prebivališče in predhodno pridobljeno izobrazbo.

Evidenca iz 3. točke prvega odstavka tega člena poleg podatkov iz prejšnjega odstavka obsega še: podatke o splošnem učnem uspehu, o opravljenih izpitih, o napredovanju in dokončanju izobraževanja.

Evidenca podatkov iz 5. točke prvega odstavka tega člena poleg podatkov iz tretjega odstavka tega člena obsega še podatke o: gibalnih sposobnostih in morfoloških značilnostih dijaka, ki se nanašajo na telesno višino, voluminoznost telesa, hitrost alternativnih gibov, eksplozivno moč, koordinacijo gibanja telesa, fizično vzdržljivost trupa, gibljivost, mišično vzdržljivost ramenskega obroča in rok, sprintersko hitrost in vzdržljivost v submaksimalnem kontinuiranem naprežanju.

Podatki iz prejšnjega odstavka se lahko zbirajo s soglasjem dijaka.

Evidenca iz 10. točke prvega odstavka tega člena poleg podatkov iz tretjega odstavka tega člena obsega še:

- družinsko in socialno anamnezo,
- razvojno anamnezo,
- diagnostične postopke,
- postopke strokovne pomoči,
- strokovna mnenja drugih inštitucij: centrov za socialno delo, zdravstvenih inštitucij, svetovalnih centrov oziroma vzgojnih posvetovalnic.

Osebnostne podatke iz 10. točke prvega odstavka tega člena lahko svetovalna služba zbira v soglasju z dijakom, starši oziroma skrbniki dijakov. Če je dijak v družini ogrožen in ga je treba zavarovati, zadostuje soglasje dijaka.

Svetovalni delavci so dolžni podatke iz 10. točke prvega odstavka tega člena varovati kot poklicno skrivnost. Te podatke so kot poklicno skrivnost dolžni varovati tudi drugi strokovni delavci, ki so jim podatki posredovani zaradi narave njihovega dela.

Podrobnejše določbe o načinu zbiranja podatkov in vodenju evidenc in dokumentacije iz tega člena določi minister.

46.a člen (prekrški)

Z globo od 300.000 do 1.000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek šola in s 30.000 tolarjev odgovorna oseba šole, če:

- ne upošteva soglasja ministra o obsegu vpisa (13. in 14. člen);
- ne upošteva predpisanih meril za izbiro kandidatov pri omejitvi vpisa (15. člen);
- brez utemeljenih razlogov onemogoči navzočnost in sodelovanje dijaka pri vseh organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalnega dela v šoli;
- dijaku ne izda predpisane šolske javne listine o uspehu.

Z globo 200.000 tolarjev se kaznuje za prekršek šola in z 20.000 tolarjev odgovorna oseba šole, če dijakov ne seznani z dokumenti in podatki v zvezi z organizacijo in izvedbo vzgojno-izobraževalnega dela, ki so nujni za nemoten potek vzgoje in izobraževanja oziroma uresničevanje pravic in obveznosti dijakov v izobraževanju.